

stichting pensioenfonds voor de tandtechniek

Jaarverslag
2006

Jaarverslag 2006

Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek

Inhoud

05	1	Kerncijfers	56	4.5	Toelichting op de balans
06	1.1	Meerjarenoverzicht	56	4.5.1	Beleggingen
08	1.2	Toelichting op de meerjarenoverzichten	63	4.5.2	Vorderingen en overlopende activa
09	2	Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek	65	4.5.3	Liquide middelen
10	2.1	Algemene gegevens	66	4.5.4	Stichtingskapitaal en Reserves
11	2.2	Bestuur en deelnemersraad	69	4.5.5	Technische voorzieningen
13	3	Verslag van het bestuur	70	4.5.6	Overige voorzieningen
14	3.1	Voorwoord	71	4.5.7	Overige schulden en overlopende passiva
15	3.2	Externe ontwikkelingen	73	4.6	Toelichting op de rekening van baten en lasten
22	3.3	Financieel beleid	73	4.6.1	Beleggingsopbrengsten
22	3.3.1	Inleiding	74	4.6.2	Bijdragen van werkgevers en werknemers
22	3.3.2	Nieuwe financieringsmethodiek	75	4.6.3	Saldo overgenomen en overgedragen pensioenrechten
22	3.3.3	Premie	75	4.6.4	Pensioenuitkeringen
22	3.3.4	Indexatiebeleid	75	4.6.5	Pensioenuitvoerings- en administratiekosten
23	3.3.5	Beleggingsbeleid	76	4.6.6	Overige lasten
28	3.3.6	Vastgoedbeleggingen in Nederland	76	4.6.7	Buitengewone lasten
33	3.4	Wijzigingen in de pensioenregeling	77	4.7	Overige gegevens
37	3.5	Ontwikkeling in het deelnemersbestand	78	5	Overige gegevens
40	3.6	Uitvoering van de pensioenregeling	79	5.1	Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur
42	3.7	Slotopmerkingen	80	5.2	Accountantsverklaring
43	4	Jaarrekening	81	5.3	Actuariële verklaring
44	4.1	Balans per 31 december 2006 na resultaatverdeling	83	5.4	Resultaatbestemming volgens statuten
46	4.2	Rekening van baten en lasten over het boekjaar 2006	85	5.5	Resultaatbestemming
48	4.3	Kasstroomoverzicht 2006	86	5.6	Gebeurtenissen na balansdatum
50	4.4	Algemene toelichting	87		
50	4.4.1	Algemeen			
51	4.4.2	Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en resultaatbestemming			
52	4.4.3	Vorderingen en overlopende activa			

1 Kerncijfers

1.1 Meerjarenoverzicht

1.2 Toelichting op de meerjarenoverzichten

1.1 Meerjaren- overzicht

	2006	2005	2004	2003	2002
Aantallen					
Gefactureerde werkgevers	645	676	701	664	726
Gefactureerde deelnemers	4.348	4.271	4.213	4.284	4.095
Gewezen deelnemers	5.693	5.538	5.036	4.847	4.907
Aantal werkgevers ultimo*	567	645	677	-	-
Aantal deelnemers ultimo*	3.362	3.758	3.883	-	-
Gepensioneerden					
Ouderdomspensioen	579	538	517	482	448
Weduwepensioen	-	-	-	-	277
Weduwnaarspensioen	-	-	-	-	12
Nabestaandenpensioen	309	328	283	298	289
Wezenpensioen	26	33	28	32	31
Arbeidsongeschiktheidspensioen	68	66	65	66	52
Prepensioen	133	94	70	44	14
Premiepercentage regeling 2001					
Ouderdoms- en nabestaandenpensioen	16,0%	13,50%	10,0%	6,5%	5,5%
Prepensioen	8,5%	8,50%	8,5%	8,5%	7,5%
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-	0,4%	0,4%	0,4%	0,6%
Premiepercentage regeling 2006**					
Ouderdoms- en nabestaandenpensioen	25,5%				
Opbouwpercentage per dienstjaar regeling 2001					
Prepensioen	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%
Ouderdomspensioen	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Nabestaandenpensioen	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
Opbouwpercentage per dienstjaar regeling 2006**					
Ouderdomspensioen	2,05%	-	-	-	-
Nabestaandenpensioen	1,435%	-	-	-	-
Toeslag op pensioen en pensioenaanspraken	1,4%	0,9%***	1,9%****	1,8%*****	2,3%*****

* Vanaf verslagjaar 2004 is ook het daadwerkelijke aantal werkgevers en deelnemers ultimo het jaar opgenomen.

** Per 1 januari 2006 geldt voor deelnemers geboren na 1949 de pensioenregeling 2006.

*** Dit is het indexatiecijfer voor slapers en gepensioneerden. Voor actieve deelnemers is de indexatie vastgesteld op 0,5%.

**** Dit is het indexatiecijfer voor slapers en gepensioneerden. Voor actieve deelnemers is de indexatie vastgesteld op 1,1%.

***** Dit is het indexatiecijfer voor slapers en gepensioneerden. Voor actieve deelnemers is de indexatie vastgesteld op 0%.

2006

2005

2004

2003

2002

Financiële gegevens

(x €1000)

Premiebaten	15.627	14.887	14.091	16.637	8.612
Uitkeringen	9.813	8.278	7.690	6.147	5.420
Kosten	701	584	497	475	424
Belegd vermogen	453.660	425.975	378.043	349.849	324.388
Beleggingsopbrengsten	21.515	42.785	25.080	19.188	-/- 8.082
Gemiddeld rendement op beleggingen (%)	4,9%	11,2%	7,36%	5,91%	-/- 2,47%
Reserves	110.858	86.600	78.547	66.598	71.088
Voorziening pensioenverplichtingen	358.770	356.077	314.373	295.536	260.403
Dekkingsgraad (%)	131%	124%	125%	123%	127%
Resultaat	24.258	8.053	11.949	-/- 4.490	-/-28.515

1.2 Toelichting op de meerjarenoverzichten

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is het quotiënt van de waarde van de voorzieningen en reserves en de waarde van de voorzieningen maal 100%.

Resultaat en reserves

Het voordelig resultaat over het verslagjaar bedroeg €24.258.000 (2005: €8.053.000 voordelig). Van het resultaat werd aan de beleidsreserve een bedrag van €16.522.000 toegevoegd. Een bedrag van €7.484.000 werd toegevoegd aan de gebonden reserve en €252.000 werd toegevoegd aan de reserve AOP-regeling.

De verplichtingen ten opzichte van de deelnemers en gewezen deelnemers namen in het verslagjaar toe met €2.693.000. Dit bedrag is toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen.

Ultimo 2006 bedroeg (afgerond op €1.000):

• de Beleidsreserve	€	31.414.000
• de Gebonden reserve	€	77.018.000
• de Reserve AOP-regeling	€	2.426.000
• de Voorziening pensioenverplichtingen	€	358.770.000

2 Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek

2.1 Algemene gegevens

2.2 Bestuur en Deelnemersraad

2.1 Algemene gegevens

Naam en vestigingsplaats

De Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek is statutair gevestigd te Utrecht.

Doelstelling

Het pensioenfonds heeft ten doel: het verlenen van pensioenen aan deelnemers, gewezen deelnemers, alsmede aan hun nagelaten betrekkingen, met inachtneming van het in de statuten en in het pensioenreglement bepaalde. Het fonds tracht dit doel te bereiken door premies te innen bij de aangesloten ondernemingen, deze gelden te beleggen en te beheren en daaruit uitkeringen toe te kennen bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid, een en ander overeenkomstig de regels gesteld in het pensioenreglement.

2.2 Bestuur en deelnemersraad

Bestuur

Het paritaire bestuur was per 31 december 2006 als volgt samengesteld:

Leden werkgevers	Plaatsvervangers	Organisatie
F.H.A.J. de Rek AA	mr. E. Kruidierink	1)
P.C.M. Duijndam	vacature	1)
ing. W.H. Huiskes	mr. C.M.A. van Riet	2)
W. Nieuwenhuis	drs. P.H.W.M. Peters	3)

Leden werknemers	Plaatsvervangers	Organisatie
A.E. Akdeniz	Vacature	4)
H. Hofstee	Vacature	4)
E.J. Jansen	M.J.A. Jacobs	5)
K. Tulner	drs. L.F.A.M. Jansen	6)

In 2006 fungeerde de heer H. Hofstee als voorzitter van het fonds en de heer F.H.A.J. de Rek als secretaris. In juni 2006 is de Nederlandse Werkgeversvereniging Tandtechniek tot het bestuur toegetroten. De Nederlandse Werkgeversvereniging Tandtechniek heeft de heer W. Nieuwenhuis benoemd tot bestuurder van het fonds. De heer P.H.W.M. Peters is als plaatsvervanger van de heer Nieuwenhuis benoemd. De heer C.M.A. van Riet is teruggetreden uit het bestuur en is door de Branchevereniging Tandtechniek als plaatsvervanger van de heer W.H. Huiskes benoemd.

Vergaderdata

In het verslagjaar kwam het bestuur viermaal in vergadering bijeen en wel op 16 maart, 12 juni, 11 september en 13 november 2006. Op 15 november 2006 is het bestuur bijeengekomen in het kader van Pension Fund Governance (PFG).

Per 1 januari 2007 heeft CNV BedrijvenBond de heer R. van der Wal benoemd tot bestuurslid. De heer R. van der Wal volgt

mevrouw K. Tulner op die per 1 januari 2007 terugtreedt uit het bestuur. Mevrouw N. Engmann – van Eijbergen is benoemd als plaatsvervanger van de heer Van der Wal per 1 januari 2007.

Deelnemersraad

Leden	Plaatsvervangers	Organisatie
J. van Dijk	Vacature	4)
E. Vastenburg	Vacature	4)
Vacature	Vacature	4)
Vacature	Vacature	4)
W. Kessels	Vacature	5)
G.B.T. Stroot	Vacature	5)
G. Bosboom	Vacature	6)
M.H. Pijffers	Vacature	6)

In het verslagjaar deden zich geen wijzigingen voor in de samenstelling van de deelnemersraad. De heer Kessels heeft kenbaar gemaakt vanaf 1 januari 2007 geen zitting meer te nemen in de deelnemersraad.

In 2006 kwam de deelnemersraad van het Pensioenfonds voor de Tandtechniek viermaal in vergadering bijeen en wel op 8 maart, 7 juni, 6 september en 13 november.

Organisaties

- 1) Vereniging van Laboratoriumhoudende Tandtechnici in Nederland
Udenhoutseweg 6
5056 PE Berkel-Enschot
telefoon (013) 511 50 30
- 2) Branchevereniging Tandtechniek
Postbus 658
3700 AR Zeist
telefoon (030) 691 57 54
- 3) Nederlandse Werkgeversvereniging Tandtechniek
Postbus 26
9700 AA Groningen
- 4) FNV Bondgenoten
Postbus 9208
3506 GE Utrecht
telefoon 0900 9690
- 5) De Unie, vakbond voor Industrie en Dienstverlening
Postbus 400
4100 AK Culemborg
telefoon (0345) 85 18 51
- 6) CNV Bedrijvenbond
Postbus 2550
3500 GM Utrecht
telefoon 0900 77 00 770

Certificerend actuaris

Watson Wyatt B.V., Raadgevende Actuarissen, Amstelveen

Accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Utrecht

Administrateur

Interpolis Pensioenen B.V. te De Meern

3 Verslag van het bestuur

- 3.1 Voorwoord
- 3.2 Externe ontwikkelingen
- 3.3 Financieel beleid
 - 3.3.1 Inleiding
 - 3.3.2 Nieuwe financieringsmethodiek
 - 3.3.3 Premie
 - 3.3.4 Indexatiebeleid
 - 3.3.5 Beleggingsbeleid
 - 3.3.6 Vastgoedbeleggingen in Nederland
- 3.4 Wijzigingen in de pensioenregeling
- 3.5 Ontwikkelingen in het deelnemersbestand
- 3.6 Uitvoering van de pensioenregeling
- 3.7 Slotopmerkingen

3.1

Voorwoord

2006 was voor Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek een jaar waarin met name aanstaande wetgeving en het beoordelen van het renterisico de nodige aandacht vereisten.

In 2006 is meer duidelijkheid gekomen over de inhoud van de Pensioenwet die met ingang van 1 januari 2007 in de plaats is gekomen van de Pensioen- en Spaarfondsenwet. Het bestuur heeft zich in 2006 in de voorgeschreven wijzigingen per 2007 verdiept en de pensioenregeling gedeeltelijk aangepast. Begin 2007 heeft deze verdieping en aanpassing ook plaatsgevonden met betrekking tot de (omvangrijkere) wijzigingen per 2008. In de loop van 2007 zullen de elektronische webportalen -ten behoeve van communicatie met en informatieverstrekking aan werkgevers, deelnemers en overige belanghebbenden- nader vorm krijgen.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft zich uitgebreid verdiept in de principes van Pension Fund Governance en het bestuurlijk functioneren met ingang van 1 januari 2008. Het bestuur heeft richtinggevende uitspraken gedaan op welke wijze de principes ingevuld gaan worden. In 2007 zal dit onderwerp nog de nodige aandacht krijgen, zodat uiterlijk per 1 januari 2008 aan de principes wordt voldaan.

Het in kaart brengen van de gevolgen van het Financieel Toetsingskader voor het financieel beleid van het pensioenfonds heeft in 2006 een vervolg gekregen. Het bestuur heeft zich verder laten informeren en gezien de omvang van de dekkingsgraad van het pensioenfonds besloten het risico van een dalende markttrente vooralsnog niet af te dekken.

Op 1 januari 2006 is de nieuwe pensioenregeling voor deelnemers jonger dan 55 jaar in werking getreden. Een pensioenregeling die voldoet aan de wetgeving VUT, Prepensioen en Levensloop en tegelijkertijd een uitbreiding voor de 65-jarige leeftijd mogelijk maakt. Voor deelnemers van 55 jaar en ouder wordt de oude pensioenregeling voortgezet.

Nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving, toezicht op pensioenfondsen en andere pensioenontwikkelingen hebben impact op de kosten van het pensioenfonds. In 2007 zal het bestuur nader stilstaan bij de huidige positie van het pensioenfonds, toekomstige (kosten)ontwikkelingen die op het pensioenfonds afkomen en onderzoeken of eventuele (schaal)voordelen mogelijk zijn.

Binnen het bestuur heeft in 2006 een wijziging plaatsgevonden door toetreding van de Nederlandse Werkgeversvereniging Tandtechniek.

3.2 Externe ontwikkelingen

Inleiding

2006 was een relatief rustig jaar als het gaat om het doorvoeren van nieuwe wetgeving in de pensioenregeling van pensioenfondsen. Na de afschaffing van de fiscale faciëring van VUT en prepensioen en de introductie van een nieuw wettelijk regime voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (WIA) kregen de fondsen in 2006 de tijd om zich aan te passen aan de nieuwe wetgeving. Maar het is stilte voor de storm. Per 1 januari 2007 geldt de Pensioenwet. De gevolgen daarvan zijn op veel gebieden groot.

Fiscale faciëring van VUT en prepensioen

Per 1 januari 2006 zijn regelingen voor VUT, prepensioen of overbruggingspensioen fiscaal niet meer gefacilieerd.

De streefleefijd voor ouderdompensioen is opgeschoven naar 65 jaar. Pensioenfondsen hebben kunnen besluiten voor een "knip" in de pensioenregeling. Er geldt dan een overgangsregeling voor werknemers die op 31 december 2004 55 jaar of ouder waren. Voor hen blijft het mogelijk om pensioen op te bouwen voor een leeftijd die lager ligt dan 65 jaar.

Werknemers die op 31 december 2004 jonger dan 55 jaar waren bouwen nu meer pensioen op dan in de oude pensioenregeling. Hierdoor kunnen zij wellicht de pensioneringsdatum vervroegen. Als het pensioenfonds de regeling niet tijdig heeft aangepast, is in 2006 aan de verbonden werkgevers enigszins tegemoetgekomen. Zij moesten vaststellen of de op 1 januari 2006 bestaande pensioenregeling een 'bovenmatig deel' bevat.

Dat is het geval als de actuariële verschuldigde premie voor de pensioenregeling over 2006 hoger is dan de fictief verschuldigde actuariële premie voor de onder het nieuwe regime maximaal mogelijke pensioenopbouw. Is sprake van een bovenmatig deel, dan moet de werkgever daarover een eindheffing betalen van 52%. Is er geen bovenmatig deel, dan is geen eindheffing verschuldigd. De werknemer is geen extra belasting verschuldigd. Deze overgangsregeling gold alleen voor 2006.

Vanaf 2007 moet de pensioenregeling volledig voldoen aan het nieuwe fiscale kader.

Per 1 januari 2006 is de pensioenregeling van de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek gewijzigd als gevolg van de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling (Wet VPL). Voor deelnemers geboren na 1949 is het prepensioen vervallen en is er een verbeterde opbouw van het ouderdompensioen en nabestaandenpensioen voor in de plaats gekomen. Tevens komen deelnemers die geboren zijn in de periode 1950 tot en met 1985 en die op 31 december 2005 als op 1 januari 2006 deelnemer waren in aanmerking voor overgangsmaatregelen. Voor deelnemers geboren voor 1950 is de pensioenregeling echter ongewijzigd voortgezet. In het pensioenreglement is een onderscheid gemaakt tussen deelnemers geboren voor 1950 en deelnemers geboren na 1949.

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen

Op 29 december 2005 is de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) in werking getreden. Deze wet is de opvolger van de WAO en bestaat uit twee delen: de Regeling inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten (IVA) en de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA).

IVA

Dit is de regeling voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten: zij die geen of maar een geringe kans hebben op herstel en ten hoogste nog 20% van hun oude loon kunnen verdienen. De uitkering is per 1 januari 2007 met terugwerkende kracht tot 1 januari 2006 verhoogd van 70 naar 75% van het laatstverdiende loon (gemaximeerd op het maximum dagloon) en duurt tot de 65-jarige leeftijd.

WGA

Dit is de regeling voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten: zij die minder dan 65% arbeidsgeschikt zijn (in WAO-termen: meer dan 35% arbeidsongeschikt), maar niet volledig en duurzaam. Omdat binnen deze regeling de nadruk ligt op het gebruiken van de resterende arbeidsmogelijkheden, wordt gesproken van arbeidsgeschiktheid. Centraal in de regeling staat dan ook het 'belonen' van aan de slag gaan en blijven door gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Feitelijk kent de WGA vier soorten uitkeringen: (eerst) een loongerelateerde uitkering, voor de situatie dat wordt gewerkt en voor de situatie dat niet wordt gewerkt; (daarna) een vervolgutkering, voor de situatie dat de resterende verdien capaciteit voor meer dan 50% wordt benut en voor de situatie dat dit voor minder dan 50% het geval is.

Werknemers die minder dan 35% loonverlies lijden door hun arbeidsongeschiktheid vallen niet onder de regeling van de WGA, maar blijven zoveel mogelijk in dienst van de werkgever.

Bestaande WAO-gevallen

De WAO blijft bestaan voor degenen die op 29 december 2005 een WAO-uitkering ontvangen. Degenen die toen jonger dan 50 jaar waren hebben een herkeuring ondergaan, op basis van nieuwe, strengere keuringseisen.

Voor veel pensioenregelingen heeft de WIA gevolgen gehad voor de formulering van de bepalingen over premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het arbeidsongeschiktheidspensioen. Beide kenden namelijk doorgaans een koppeling met het percentage arbeidsongeschiktheid dat volgens de WAO werd vastgesteld. Nu deze koppeling niet meer kan worden gelegd, zijn de regelingen daarop in 2006 aangepast.

CAO-partijen in de Tandtechniek zijn overeengekomen dat tijdens de eerste twee jaren van ziekte 100% van het laatstverdiende loon

wordt doorbetaald, mits er sprake is van een goed re-integratiebeleid. Tevens zijn CAO-partijen overeengekomen dat de werkgever een inspanningsverplichting heeft om een verzekering ter dekking van het WGA-hiaat te faciliteren, indien het een collectieve verzekering betreft. De premie van de verzekering wordt door de werknemer betaald.

Pensioenwet

Op 1 januari 2007 is de Pensioenwet in werking getreden. Deze wet vervangt de Pensioen- en spaarfondsenwet, die ruim 50 jaar dienst heeft gedaan. Voortaan moeten werkgever en pensioen-uitvoerder veel aandacht besteden aan pensioencommunicatie. De pensioenuitvoerder moet de deelnemer duidelijk en uitgebreid informeren over zijn pensioenrechten. Daarnaast moet aandacht worden besteed aan de transparantie van het pensioenfonds. Daarbij kan gedacht worden aan premiebeleid, indexeringsbeleid en het beleid ten aanzien van vermogensoverschotten en -tekorten. Niet alle onderdelen van de Pensioenwet zijn direct op 1 januari 2007 in werking getreden. Veel bepalingen gelden pas vanaf 2008, zodat pensioenuitvoerders in 2007 de tijd hebben om hun pensioenregelingen aan te passen aan de nieuwe wet. Per 2008 komt er ook een leeftijdsbepaling in de wet: als een werkgever een pensioenregeling aanbiedt aan zijn personeel, moet hij deze openstellen voor iedere werknemer die de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt. De verlaging van de toetredingsleeftijd heeft geen invloed voor het fonds, daar de toetredingsleeftijd al 20 jaar is.

Financieel Toetsingskader (FTK)

In de Pensioenwet is het kader opgenomen waarbinnen het financiële toezicht op pensioenfondsen door De Nederlandsche Bank (DNB) is vormgegeven. Het FTK kent een solvabiliteitstoezicht dat rekening houdt met de specifieke kenmerken (solidariteit, collectiviteit en (veelal) doorsneepremie)

van pensioenfondsen. Voor de periode tot de inwerkingtreding van de Pensioenwet heeft DNB in 2004 een beleidsregel uitgebracht voor de invulling van het financiële toezicht op pensioenfondsen. De belangrijkste punten uit het FTK zijn: kostendekkende premie, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van het fonds en de mogelijkheden tot premiestabilisatie; de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen op basis van marktwaardering; de vaststelling van het vereiste eigen vermogen en de bepaling van de vermogenspositie van het fonds.

Het bestuur van het fonds heeft zich in 2006 uitgebreid laten informeren over de gevolgen van een dalende marktrente op de dekkingsgraad. Het bestuur heeft besloten het renterisico vooralsnog niet af te dekken.

In 2005 is een indexatiematrix gepubliceerd, die onderdeel gaat uitmaken van de Pensioenwet. De indexatiematrix wordt naar verwachting nog vervangen door een toeslagenmatrix. Daarin worden diverse vormen van mogelijk toeslagenbeleid en de bijbehorende voorwaarden waaraan pensioenfondsen moeten voldoen beschreven. Daarbij geldt dat het indexatiebeleid een consistent geheel moet zijn van gewekte verwachtingen, financiering en het feitelijk toekennen van indexatie. Het FTK is voor pensioenfondsen per 1 januari 2007 verplicht van toepassing.

De Nederlandsche Bank (DNB) vereist, in zijn hoedanigheid als toezichthouder, sinds enige jaren dat pensioenfondsen kwartaalrapportages aanleveren bij DNB.

Deze kwartaalrapportages worden vanaf 1 januari 2007 vervangen door een nieuw rapportagekader dat aansluit op het Financieel Toetsingskader (FTK) onder de nieuwe Pensioenwet. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oude kwartaalrapportages zijn:

- De dekkingsgraad van het fonds dient ieder kwartaal opgegeven te worden. Bij de rapportage over het eerste kwartaal dient de Z-score van het fonds doorgegeven te worden.

- Bij de rapportage over het vierde kwartaal dient de premiestelling voor het komend boekjaar bekendgemaakt te worden.
- Indien het bestuur besluit toeslagen te verlenen en/of de regeling te wijzigen dient dit bij de kwartaalrapportage volgend op het bestuursbesluit vermeld te worden.
- De stand van beleggingen dient (net als voorheen) gerapporteerd te worden. De inhoud van deze rapportage verandert echter wel en bepaalde rapportages komen te vervallen.
- Indien het fonds een herstelplan heeft, dient vanaf 2008 de evaluatie van dit plan ieder kwartaal in de rapportage te worden opgenomen.

Best effort rapportage

Over het vierde kwartaal 2006 moesten pensioenfondsen een dubbele rapportage inleveren. Eén officiële op basis van de huidige voorschriften en één op basis van best effort, gebaseerd op de nieuwe voorschriften. Best effort is hierbij gedefinieerd voor delen van de kwartaalrapportage. Over het vierde kwartaal 2006 wordt aanvullend gerapporteerd:

- de dekkingsgraad, de reeds bestaande rapportage en de nieuwe kwartaalrapportage;
- de premiestelling 2007;
- de toeslagverlening;
- de inhoud van de pensioenregeling (eenmalig moet de regeling gerapporteerd worden. Fondsen mogen niet wachten tot de eerstvolgende wijziging).

Vanaf het eerste kwartaal 2007 zullen de nieuwe kwartaalrapportages officieel ingediend moeten worden.

Pension Fund Governance

De samenleving vraagt van bedrijven, instellingen en organisaties dat zij toezicht op hun eigen functioneren vormgeven en dat zij verantwoording afleggen aan hun kring van belanghebbenden. Dit geldt ook voor de pensioensector. Voor pensioenfondsen is een rapport met richtlijnen opgesteld door de Stichting van de Arbeid, getiteld 'Principes voor goed pensioenfondsbestuur'.

Deze principes zijn erop gericht de kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid van pensioenfondsbesturen en pensioenuitvoerders op een hoger plan te brengen. De principes zijn ook verankerd in de Pensioenwet. De Pensioenwet en daarmee de richtlijnen gelden per 1 januari 2007. De uitwerking van de principes dienen per 1 januari 2008 te zijn gerealiseerd. DNB zal in 2007 bij de pensioenfondsen informeren naar de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de principes.

Trefwoorden in de principes zijn deskundigheid, openheid en communicatie. Het komt erop neer dat in de organisatie van het pensioenfonds een heldere scheiding moet worden aangebracht tussen het bestuur, de interne toezichthouder en het orgaan waaraan verantwoording moet worden afgelegd. De principes bieden ruimte voor differentiatie en maatvoering, zodat de principes kunnen aansluiten bij het specifieke karakter van het pensioenfonds.

Zorgvuldig bestuur

De principes voor goed pensioenfondsbestuur geven aan dat het bestuur zich onafhankelijk moet opstellen, deskundig moet zijn en alle belanghebbenden moet vertegenwoordigen. Belangrijk is dat het beleid van het bestuur expliciet gemaakt wordt, bijvoorbeeld door het op te nemen in het jaarverslag of door middel van informatie op een website. Ook moet er een interne klachten- en geschillenprocedure komen.

Verantwoording

Ieder pensioenfonds moet een verantwoordingsorgaan in het leven roepen. In dat orgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgevers vertegenwoordigd. De zetels en stemming zijn in gelijke mate over deze geledingen verdeeld. Het bestuur legt periodiek verantwoording af over het gevoerde beleid. Het gaat daarbij om de vraag of het bestuur bij haar besluiten voldoende rekening heeft gehouden met de belangen van alle betrokken partijen.

Intern toezicht

Het thema intern toezicht gaat over de beoordeling van het functioneren van een pensioenfondsbestuur door onafhankelijke deskundigen met bestuurlijke ervaring. Het accent ligt op het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen, op de checks en balances, op de wijze waarop de uitvoering van de pensioenregeling wordt bestuurd en aangestuurd en op de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor bijvoorbeeld de dekkingsgraad van het pensioenfonds.

Het bestuur heeft in 2006 een commissie gevormd, bestaande uit bestuursleden, waarbij ook een juridisch adviseur en de administrateur aanwezig waren. De commissie heeft de diverse principes bestudeerd en de mogelijkheden tot uitvoering hiervan bekeken. Eind 2006 is het bestuur bijeengekomen in het kader van PFG en heeft richtinggevende uitspraken gedaan over toepassing van de principes bij het pensioenfonds.

Medezeggenschap

De Stichting van de Arbeid (STAR) en het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO) hebben minister De

Geus in een gezamenlijke brief d.d. 22 mei 2006 verzocht om in de Pensioenwet de aanbevelingen en afspraken uit het medezeggenschapsconvenant een wettelijke basis te geven. Voor bedrijfstakpensioenfondsen bevat het medezeggenschapsconvenant de aanbeveling om op eigen initiatief een deelnemersraad op te richten. Vertegenwoordiging van gepensioneerden in het bestuur van een bedrijfstakpensioenfonds komt in het medezeggenschapsconvenant niet aan de orde.

Minister De Geus heeft aan het verzoek van STAR en CSO gevolg gegeven waardoor de aanbevelingen uit het convenant nu als verplichting in de Pensioenwet zijn opgenomen. Daardoor is een bedrijfstakpensioenfonds sinds 1 januari 2007 wettelijk verplicht een deelnemersraad in te stellen.

Voor de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek heeft de implementatie van het medezeggenschapsconvenant geen gevolgen. Het fonds voldeed al aan het convenant. De deelnemersraad voor de Tandtechniek is per 1 januari 2001 actief. De deelnemersraad adviseert het bestuur gevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die het fonds betreffen.

Gedragcode

Sinds 1 januari 2000 bepaalt wetgeving dat ieder pensioenfonds dient te beschikken over een gedragscode die voor bestuurders en medewerkers van het fonds voorschriften geeft ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie. In december 2003 is het effectentypisch gedragtoezicht op pensioenfondsen overgegaan van De Nederlandsche Bank (DNB) naar de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Reden voor deze overgang is de wijziging van de Wet toezicht effectenverkeer 1995 (Wte 1995) per 1 december 2003. De wijziging heeft tot gevolg gehad dat het effectentypisch gedragtoezicht is uitgebreid naar alle financiële instellingen die actief zijn op de effectenmarkt. Hier vallen pensioenfondsen ook

onder. Gezien het feit dat de gedragscode van uw fonds aan zowel de voorschriften van DNB als de AMF dient te voldoen, is deze in 2006 inzake effectentypische gedragsregels aangepast.

In 2005 heeft het bestuur besloten dat KPMG Integrity and Investigation Services optreedt als compliance officer voor het bestuur van de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek. De compliance officer controleert jaarlijks of de gedragscode door de bestuursleden is nageleefd en rapporteert hierover. In maart 2006 hebben de bestuursleden van de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek de aangepaste gedragscode ondertekend.

Gelijkwaardigheid

Werkgevers die onder de verplichtstelling van een bedrijfstakpensioenfonds vallen, hebben de mogelijkheid om hiervan vrijstelling te krijgen. De gronden waarop vrijstelling verkregen kan worden zijn limitatief en zijn opgenomen in het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 (hierna: het Vrijstellingsbesluit).

In het Vrijstellingsbesluit is opgenomen dat voor vrijstellingen op bepaalde gronden geldt dat de pensioenregeling van de werkgever te allen tijde ten minste actuariel en financieel gelijkwaardig is aan die van het bedrijfstakpensioenfonds.

Bijlage 3 bij het Vrijstellingsbesluit beschrijft hoe de berekening van de actuariële en financiële gelijkwaardigheid moet plaatsvinden.

Wanneer toetsing van de gelijkwaardigheid?

Het bedrijfstakpensioenfonds moet eens in de vijf jaar toetsen of de pensioenregeling van de vrijgestelde werkgever nog steeds actuariel en financieel gelijkwaardig is aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds. Als er tussentijds sprake is van (een) wijziging(en) in de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds of in het vrijgestelde pensioenreglement, die van

invloed kan zijn op de berekening, moet de gelijkwaardigheidstoets ook tussentijds worden uitgevoerd.

Vrijstelling vóór en na 26 april 1998

Bij vrijstellingen wordt onderscheid gemaakt tussen vrijstellingen verleend vóór en na 26 april 1998. Vrijstellingen verleend vóór 26 april 1998 moesten individueel gelijkwaardig zijn. Dit betekende dat de pensioenregeling van de werkgever dezelfde pensioensoorten als de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds moest bevatten, en wat betreft de aanspraken die aan de pensioenregeling ontleend konden worden geheel gelijkwaardig moest zijn aan die van het bedrijfstakpensioenfonds. Vrijstellingen verleend na 26 april 1998 dienen op totaalniveau voor minimaal 95% gelijkwaardig te zijn.

Aantonen gelijkwaardigheid

Volgens bijlage 3 van het Vrijstellingsbesluit heeft een vrijgestelde werkgever de taak om aan te tonen dat haar pensioenregeling gelijkwaardig is aan die van het bedrijfstakpensioenfonds. Het bedrijfstakpensioenfonds dient op haar beurt te toetsen of de bevinding van de vrijgestelde werkgever juist is.

De verantwoordelijkheid voor het aantonen van de gelijkwaardigheid ligt bij de werkgever. Gevraagd wordt om een verklaring dat de 'eigen' pensioenregeling minimaal gelijkwaardig is. Hierbij wordt het genoemde onderscheid gemaakt tussen vrijstellingen verleend vóór en na 26 april 1998. Deze verklaring dient onderkend te zijn door een actuaire AAG. De afgegeven verklaring van de actuaire AAG wordt vervolgens getoetst door het bedrijfstakpensioenfonds.

De Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek heeft twee vrijgestelde werkgevers. In 2006 is aan deze werkgevers het verzoek gedaan de gelijkwaardigheid van hun pensioenregeling uiterlijk 1 januari 2007 aan te tonen.

FVP-regeling

De Stichting FVP (Financiering Voortzetting Pensioenverzekering) heeft eind 2005 besloten dat werknemers die met ingang van 1 januari 2008 WW-gerechtigd worden, niet meer in aanmerking komen voor een bijdrage in de pensioenopbouw uit de FVP-regeling.

Reden hiervoor is dat sinds 2000 de uitgaven van het FVP de inkomsten onafgebroken hebben overstegen. De uitgaven zijn toegenomen door oplopende werkloosheid en toegenomen pensioenkosten. Daartegenover staat dat door daling van het vermogen de beleggingsopbrengsten onvoldoende zijn geworden. De inkomsten van het FVP bestaan uitsluitend uit beleggingsopbrengsten op het belegde vermogen. Door onverwacht goede beleggingsresultaten en dalende werkloosheid heeft het bestuur van het FVP in december 2006 besloten om de regeling met één jaar te verlengen tot 1 januari 2009.

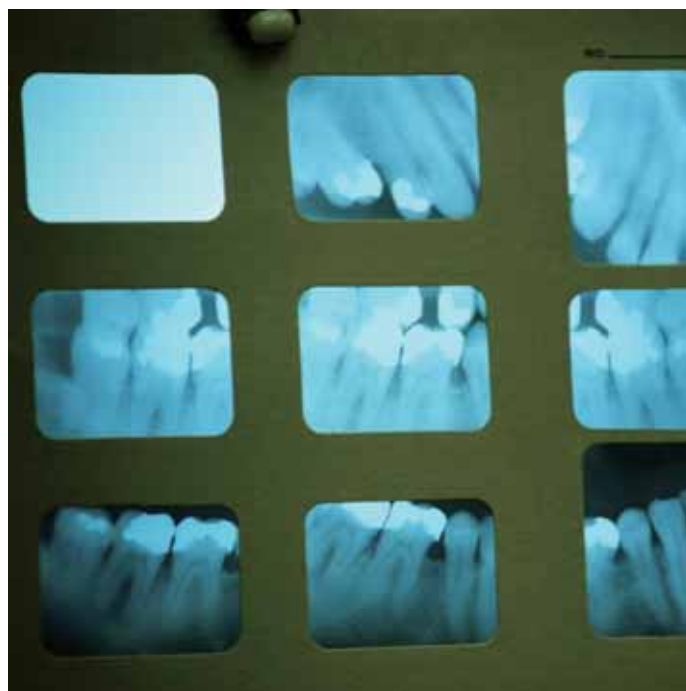
Dat betekent dat ook werknemers van 40 jaar of ouder die in 2008 WW-gerechtigd worden onder voorwaarden aanspraak op een FVP-bijdrage kunnen maken. Werknemers die met ingang van 1 januari 2009 WW-gerechtigd worden, komen niet meer in aanmerking voor een bijdrage uit de FVP-regeling.

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek heeft in 2007 besloten de premievrije voortzetting van de pensioenopbouw voor deelnemers jonger dan 40 jaar voort te zetten tot 1 januari 2009.

Zorgverzekeringswet

Per 1 januari 2006 is de nieuwe Zorgverzekeringswet (Zvw) in werking getreden. Dat heeft gevolgen gehad voor de pensioen-uitkeringen van het fonds omdat daar de inkomensafhankelijke bijdrage Zvw van 4,4% op moet worden ingehouden. Gevolgen voor de netto-uitkeringen traden met name op bij de uitkeringen waarop tot dan toe geen ziekenfondspremie werd ingehouden. Dat betreft ouderdomspensioen voor particulier verzekerden, en nabestaandenpensioen, ANW-hiaat en WAO-hiaat voor zowel particulier- als ziekenfondsverzekerden.

In opdracht van het College voor Zorgverzekeringen (CVZ) houdt het fonds vanaf mei de zorgpremies in op uitkeringen naar het buitenland. CVZ geeft daarbij op individueel niveau aan welke premies moeten worden ingehouden.

3.3.1 Inleiding

Om aan de doelstelling van het fonds te voldoen moeten er voldoende toereikende activa gegenereerd worden om toekomstige pensioenuitgaven te allen tijde te kunnen dekken. Het bestuur hanteert daarbij de volgende beleidsinstrumenten:

- het financieringsbeleid (met daarin opgenomen de premies);
- het indexatiebeleid;
- het beleggingsbeleid en
- de pensioenregeling.

In dit hoofdstuk zullen aan de hand van de vier beleidsinstrumenten de gebeurtenissen in het verslagjaar 2006 worden besproken. Daarnaast wordt apart aandacht geschonken aan volumeveranderingen. Vervolgens zullen in dit hoofdstuk zaken worden besproken die van invloed zijn op deze instrumenten.

3.3.2 Nieuwe financieringsmethodiek

Het bestuur heeft voor het nieuwe premiebeleid de volgende lijn, waar ook de ALM-studie op is gebaseerd, geformuleerd: Zolang het nodig is om in 2010 de situatie van het reservetekort op te heffen is de premie jaarlijks met 2%-punt verhoogd tot 18% in 2006. Ultimo 2006 is er geen sprake meer van een reservetekort.

3.3.3 Premie

Het premiebeleid is erop gericht om, rekening houdend met onder andere de verwachte toekomstige beleggingsresultaten, de beleidsreserve in de toekomst op een voldoende hoog niveau te houden, zodat vanuit deze reserve de eventueel toekomstige indexaties en de eventuele verbeteringen van de pensioenregeling kunnen worden gefinancierd.

De pensioenregeling wordt gefinancierd door een doorsnee-premie. In het kader van VPL is voor deelnemers geboren na 1949 de regeling gewijzigd (regeling 2006). Voor deelnemers geboren voor 1950 is de regeling ongewijzigd gebleven. Hierdoor worden voor deelnemers geboren voor 1950 en deelnemers geboren na 1949 verschillende premies gehanteerd. De basisregeling heeft betrekking op het ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en wezenpensioen.

Voor 2006 zijn de volgende doorsneepremies voor de regeling 2001 vastgesteld:

Basisregeling:	16,00% van de pensioengrondslag
Prepensioenregeling:	8,50% van het pensioengevend loon

Per 1 januari 2006 wordt er geen AOP-premie meer geïnd, omdat de rechtsgrond is weggefallen.

De premie wordt verdeeld tussen werkgever en werknemer. De werkgever betaalt 12,55% voor het OP/NP en 4,25% voor het prepensioen. De werknemer betaalt 3,45% voor het OP/NP en 4,25% voor het prepensioen.

Voor 2006 zijn de volgende doorsneepremies voor de regeling 2006 vastgesteld:

Basisregeling:	25,50% van de pensioengrondslag
----------------	---------------------------------

De premie wordt verdeeld tussen werkgever en werknemer.

De werkgever betaalt 16,58% en de werknemer 8,92%.

Van de premie is 6% ter dekking van de kosten bestemd en 3% ter dekking van het risico van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

De kostendekkende premie (inclusief opslag voor solvabiliteit) bedraagt 18% van het loon. In 2006 werd aan premies en voor-schotten over het verslagjaar en voorgaande jaren € 15.627.000 in rekening gebracht tegen € 14.887.000 in 2005.

Het op 31 december 2006 nog te incasseren bedrag bedroeg € 1.384.000 tegen € 1.269.000 per 31 december 2005.

De afschrijving wegens oninbaarheid aan premie over voorgaande jaren was in 2006 € 9.000 (2005: € 1.000).

3.3.4 Indexatiebeleid

Het bestuur van het pensioenfonds beoordeelt jaarlijks of de financiële middelen toereikend zijn om de opgebouwde pensioen-aanspraken en de ingegane pensioenen te verhogen. Een en ander volgens het Plan van Aanpak, dat in het najaar van 2002 aan de PVK is gepresenteerd. Deze indexatie van het pensioen is voorwaardelijk. Er is geen recht op indexatie en er bestaat geen zekerheid of en in hoeverre er in de toekomst indexatie plaats zal vinden. Er zijn geen gelden gereserveerd voor indexatie.

Het bestuur besloot conform het Plan van Aanpak tot vaststelling van de indexatie per 1 oktober 2006 voor slapers, gepensioneerden en actieve deelnemers vast te stellen op 1,4% (CBS-indexcijfer). De ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen werden per 1 oktober 2006 verhoogd met 1,4%.

De besluitvorming binnen het bestuur is conform het advies van de deelnemersraad.

3.3.5 Beleggingsbeleid

Algemeen

Terugblik economie

De groei van de wereldeconomie kwam in 2006 nog wat sterker uit dan het jaar ervoor. De groei bedroeg circa 5%. Daarmee is in 2006 wereldwijd de conjuncturele top bereikt. De Amerikaanse economie liep hierin voorop en liet gedurende het jaar een groeivertraging zien die werd veroorzaakt door de renteverhogin-

gen van de Federal Reserve, de hogere inflatie (mede vanwege de gestegen olieprijs) en de forse afkoeling van de huizenmarkt. Uiteindelijk groeide de Amerikaanse economie over het gehele jaar toch nog met bijna 3,5%, en ligt daarmee boven trendmatige groei. De verwachting dat de Europese economie door de dip op de Amerikaanse huizenmarkt geraakt zou worden, kwam in 2006 niet uit. De Europese economie liet juist een verrassend sterke groei-stijging zien van bijna 3%, het hoogste cijfer sinds 2000. De interne economische groei draagt hier stevig aan bij terwijl ook de werkloosheid een dalende tendens laat zien. Voor Japan lag de groei net als in 2005 rond 2%. De deflatie van de afgelopen jaren sloeg om in inflatie en de Japanse centrale bank verhoogde voor het eerst sinds juni 2000 de rente. De Chinese economie, die inmiddels 15% van de wereldeconomie bepaalt, blijft met ruim 10% op jaarbasis groeien. De twee renteverhogingen van dit jaar hebben de groei nog niet kunnen afremmen. De overige landen in Azië lieten een groei zien rond de 9%. Vooral de uitvoergroei was krachtig. Naast de groei van de Amerikaanse economie, speelt voor deze regio ook steeds meer de inter-regionale uitvoer een rol. Daarnaast is de groeibijdrage van de binnenlandse groei toegenomen.

Wereldwijd trok de olieprijs sterk de aandacht. Van januari tot juli liep de prijs op van 65 dollar tot ruim 80 dollar. Dit stuwde de inflatie omhoog, stimuleerde centrale banken tot verdere renteverhogingen en dempte de koopkracht. Mede daardoor liep ook de spanning op de Amerikaanse huizenmarkt verder op. Toen de olieprijs in augustus en september rap daalde, verminderde hiermee ook de druk op de inflatie en rentetarieven. De ruimte die hierdoor voor de koopkracht van Amerikanen vrijkwam beperkte de afkoeling van de Amerikaanse economie die door de huizenmarkt was ingezet.

Rente

Gedurende het jaar 2006 was er sprake van stijgende renteniveaus, zowel voor de korte als lange rentetarieven, hetgeen het resultaat op de vastrentende waarden portefeuilles onder druk deed staan. Zo steeg de Amerikaanse 10-jaarsrente per saldo van 4,4% naar

4,7%. De rentepauze die de president van de Amerikaanse Federal Reserve (Bernanke) voor de zomer aankondigde nam de rentevrees enigszins weg. De inflatiedaling die vanaf dat moment door de dalende olieprijs kon inzetten vergemakkelijkte het beleid voor de FED. De kapitaalmarktrente steeg in dit klimaat nog enigszins, maar bleef binnen de perken. De Europese Centrale Bank trok in dezelfde tijd de officiële korte rentetarieven op van 2,25% naar 3,5%. De Europese 10-jaarsrente steeg van het uitzonderlijk lage niveau van 3,3% naar circa 3,9% ultimo 2006. De stijgende rentetarieven in de EMU liggen in lijn met de gunstige ontwikkeling van de EMU economie.

De risico-opslag die beleggers in bedrijfsobligaties eisen (de zgn. credit spread) nam in 2006 gemiddeld genomen verder af. De gunstiger economische ontwikkeling en het stabiele monetaire klimaat gaan gepaard met relatief weinig faillissementen en een lage risico-perceptie bij beleggers in bedrijfsobligaties.

Bedrijfsobligaties met een lage kredietkwaliteit, de zogenaamde high yield obligaties lieten in 2006 een relatief goed rendement zien.

Aandelen

De sterke wereldwijde groei heeft voor 2006 ook de toon gezet voor de effectenbeurzen. De grondstoffenmarkt werd tot augustus opgestuwd door de sterke wereldhandel. De afkoeling van de Amerikaanse economie in de nazomer, zette ook de daling van de olieprijs in. De aandelenmarkten lieten, ondanks een door inflatievrees gedreven correctie in de maand mei, in lokale valuta vrijwel alle rendementen zien van meer dan 10%. Japan bleef hierbij wat achter terwijl de emerging markets sterk vooruit liepen. De motor achter de goede beursontwikkeling lag in de gezonde winstontwikkeling bij ondernemingen.

Valuta

De afname van het economisch groeiverschil tussen de Amerikaanse en de EMU economie zorgde niet alleen voor een afname van het renteverschil tussen beide regio's, ook de koers van de dollar kwam mede hierdoor onder druk te staan. De Amerikaanse munt moest in een jaar tijd ruim 10% in waarde prijsgeven ten opzichte van de euro. Ten opzichte van de yen bleef de koers van de Amerikaanse dollar vrijwel stabiel. De euro werd derhalve ook sterker ten opzichte van de yen.

Tabel 1: Ontwikkelingen aandelenmarkten in lokale valuta en euro's

	YTD lokale valuta	YTD euro's
MSCI Wereld	15.6%	7.4%
MSCI Europa	19.6%	19.6%
MSCI Noord-Amerika	14.8%	2.7%
MSCI Pacific	11.3%	0.4%
MSCI Nederland	17.5%	17.5%
MSCI VK	14.6%	16.8%
MSCI USA	14.7%	2.6%
MSCI Japan	7.3%	-5.0%

Bron: Datastream

Gevoerd beleid

Portefeuillebeleid

De waarde van de portefeuille alsmede de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in onderstaande tabel:

(bedragen in miljoenen euro's)

	2006		2005	
	bedrag	percentage	bedrag	percentage
Vastrentende waarden	244,4	53,9%	238,8	56,1%
Direct vastgoed	52,5	11,6%	51,2	12,0%
Aandelen	145,3	32,0%	120,1	28,2%
Niet-beursgenoteerde deelnemingen	1,6	0,3%	0	0,0%
Liquide middelen	9,9	2,2%	15,8	3,7%
Totaal	453,7	100,0%	425,9	100,0%

Performance

Over het gehele jaar 2006 bedroeg het rendement van de portefeuille van Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek 4,9% ten opzichte van het benchmarkrendement van 5,5%. Onderstaande tabel geeft de performance weer, uitgesplitst naar de verschillende categorieën waarin voor het pensioenfonds wordt belegd.

	PF Tandtechniek	Benchmark
	2006	2006
Vastrentende waarden	-0,1%	-0,2%
Direct vastgoed	11,5%	12,5%
Aandelen	12,4%	13,7%
Niet-beursgenoteerde deelnemingen	0,4%	3,9%
Liquide middelen	2,9%	2,9%
Totaal	4,9%	5,5%

Het jaar 2006 kan gezien worden als een jaar waarin de meeste beleggingscategorieën goede rendementen lieten noteren, maar waarin de obligatieportefeuilles last hadden van de gestegen rente. Op de aandelenmarkten werden voor het vierde achtereenvolgende jaar (in lokale valuta) positieve rendementen gerealiseerd. Ook de categorie direct onroerend goed droeg opnieuw in belangrijke mate positief bij aan het behaalde rendement.

Tactische allocatie

Vanaf april was er een overwogen positie in aandelen ten opzichte van obligaties en een regioallocatie met een overweging in Europa. Reden hiervoor was het feit dat de vooruitzichten voor Europa flink waren verbeterd. In dat klimaat werd een hoger beleggingsresultaat verwacht in aandelen dan in vastrentende waarden. Eind oktober werd de tactische overweging in aandelen ten koste van obligaties teruggebracht naar neutraal, welke positionering werd aangehouden tot ultimo van het jaar. Het tactisch gevoerde beleid heeft in lichte mate positief bijgedragen aan de performance.

Vastrentende waarden

Het rendement op de vastrentende portefeuille bedroeg over het gehele jaar -0,1%. In hoofdlijnen kan worden gesteld dat de vastrentende waarden portefeuille nagenoeg gedurende het gehele jaar 2006 was voorbereid op een stijging van de rente, gebaseerd op het aantrekken van de groei in Europa. Door het aanhouden van een relatief kortere duration, met op bepaalde momenten een neutrale duration, werd getracht de portefeuille zodanig in te richten dat deze minder getroffen zou worden door een verwachte rentestijging. Over het gehele jaar bezien is de rente inderdaad per saldo gestegen, waarmee de belangrijkste oorzaak voor de lichte outperformance is genoemd.

Beleggingen in bedrijfsleningen lieten een positieve bijdrage zien aan het rendement. Bedrijfsleningen namen gedurende een groot deel van het jaar een licht onderwogen positie in binnen de vastrentende portefeuille, hetgeen negatief bijdroeg aan de performance. Binnen de credit-portefeuille werd achtergesteld bankpapier echter overwogen ten opzichte van andere sectoren. De

sectorallocatie binnen credits droeg daarmee positief bij aan de performance, hetgeen per saldo resulteerde in een neutrale bijdrage aan de performance van de totale vastrentende portefeuille.

Aandelen

De beleggingsstrategie is, in beginsel, gericht op het construeren van een portefeuille die op verschillende karakteristieken (hierbij kan worden gedacht aan waarde, groei, kwaliteit, herstructureringspotentieel en momentum) beter scoort dan de benchmark. Op deze wijze worden kleine marktinefficiënties systematisch opgespoord, die op termijn kunnen resulteren in outperformance. Het gevoerde beleid binnen de Europese aandelenportefeuille resulteerde over het gehele jaar in een underperformance van 1,9%. Deze underperformance werd voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat de Europese portefeuille niet voldoende profiteerde van een drietal belangrijke ontwikkelingen, te weten het zgn. 'small-cap-effect', de voortdurende rally in indirect onroerend goed aandelen alsmede de overnameperikelen in de staalsector. Binnen de Amerikaanse aandelenportefeuille resulteerde het gevoerde beleid in een outperformance van 1,7%. Belangrijkste reden voor deze outperformance lag in de overwogen positie naar waarde aandelen. Beleggers bleken het afgelopen jaar een duidelijke voorkeur te hebben voor aandelen met een lagere waardering. Daarnaast droeg de aandelenselectie in belangrijke mate positief bij aan het behaalde resultaat.

Het jaar werd afgesloten met een underperformance voor de totale aandelenportefeuille van 1,4%. Het rendement van de totale aandelenportefeuille bedroeg 12,4%.

Verwachtingen

De situatie op de Amerikaanse huizenmarkt lijkt minder ernstig dan verwacht, terwijl andere factoren zoals de lagere olieprijs en loongroei voor compensatie zorgen. Het dominerende beeld voor 2007 zal zijn dat de groei na het sterke jaar 2006 zal afnemen.

Naast de vertraging van de Amerikaanse economie naar een meer houdbaar groeitempo van circa 2,5% zal ook de groei van de Europese economie pas op de plaats moeten maken. Voor de Japanse en de Aziatische regio zullen de effecten van de Amerikaanse groeivertraging het minst sterk zijn, mede vanwege de minder sterke exportbanden met de VS. Desondanks zal de groei, ook in China, in 2007 wel enigszins vertragen ten opzichte van 2006. De wereldwijde renteverhogingen, ook in China, zullen daar aan bijdragen. Wereldwijd wordt op een groei van bijna 5% gerekend.

Het niveau van de kapitaalmarktrente is ook in 2006 in het algemeen wat lager gebleven dan waarop analisten vooraf hadden gerekend. Een economie die zich op de top van de conjunctuurcyclus bevindt, en een olieprijs die de inflatie opstuwt zijn op zichzelf beschouwd ingrediënten van een flink hogere kapitaalmarktrente. Al met al heeft de vraag van Centrale Banken in Azië gezorgd voor een drukkend effect op de rente. Als de Chinese centrale Bank ook in 2007 het beleid zal voortzetten om de yuan voor te veel appreciatie te behoeden, en daarvoor Amerikaanse dollars koopt, zal een dergelijk drukkend rente-effect aanwezig blijven. Daarnaast zal de beperkte afkoeling in combinatie met een mogelijk naderende periode van renteverlagingen door de FED al kunnen leiden tot een daling van de kapitaalmarktrente in de VS en in de EMU.

Afgelopen jaar dreven positieve winstverrassingen, fusie en overnames de aandelenmarkten omhoog. Winstgroei zal dit jaar afzakken naar een niveau dicht bij de nominale economische groei. Dit niveau is echter nog steeds gezond. Fusies en overnames zullen de aandelenmarkten in 2007 nog wel overheersen en de aandelenbeurzen omhoog stuwten. De kosten van eigen vermogen zijn namelijk flink lager dan de kosten van vreemd vermogen. Risico's zijn te vinden in de groeiontwikkeling en inflatiedruk. Lagere groei zal leiden tot margedruk en inflatiedruk tot monetaire verkrapping.

Risicobeleid

De regelgeving van het FTK maakt de economische risico's (verbonden aan aandelen, valuta, rente, etc.) die in pensioenfondsen aanwezig zijn expliciet en vertaalt deze naar vereiste reserveposities en dekkingsgraden. Hiermee worden pensioenfondsen gedwongen te overwegen welk totaal risiconiveau het fonds kan of wil accepteren. Vervolgens zal dat risico zo moeten worden ingezet dat het rendement van het vermogen wordt gemaximeerd. Na de voltooiing van de ALM-studie in 2006 besloot het bestuur om het renterisico op de verplichtingen vooralsnog niet af te dekken in verband met de hieraan verbonden relatief hoge kosten, maar hiertoe over te gaan zodra het bestuur van mening is dat de rente zal gaan dalen. Aangezien de renteniveaus gedurende 2006 zijn gestegen heeft dit positief uitgewerkt op de dekkingsgraad van fonds. Tevens is op basis van de in 2006 uitgevoerde portefeuilleconstructiestudie (optimalisatie van het risico-rendementsprofiel) besloten om de beleggingsportefeuille verder uit te breiden met Private Equity en Global High Yield Bonds. Deze voor het fonds nieuwe beleggingscategorieën zullen gedurende 2007 aan de portefeuille worden toegevoegd.

Z-score Pensioenfondsen voor de Tandtechniek

Op 24 april 1998 is de 'Vrijstellingsregeling Wet Bedrijfspensioenfondsen' officieel in werking getreden. Deze regeling is uitgevaardigd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en heeft als belangrijkste doel ondernemingen vrijstelling te verlenen van de verplichtstelling van deelname aan een bedrijfspensioenfonds indien de beleggingsperformance van het fonds ontoereikend is. Op basis van artikel 5 lid 1a Vrijstellingsregeling moet vrijstelling worden verleend als uit de performancetoets blijkt dat het feitelijk behaalde beleggingsrendement van het bedrijfspensioenfonds in negatieve zin afwijkt van het rendement van de door het fonds vastgestelde normportefeuille. Volgens de vrijstellingsregeling zal de performancetoets worden toegepast over de periode 2001 tot

en met december 2005. Indien de uitkomst van de performance-toets lager valt dan -1,28, kan een deelnemer vanaf 1 januari 2005 een verzoek indienen tot vrijstelling van deelname. Over 2006 is een z-score behaald van -0,39. De performancetoets over de periode 2002 tot en met december 2006 bedraagt -0,24. Daarmee blijft de performancetoets ruimschoots boven het vereiste minimum.

3.3.6 Vastgoedbeleggingen in Nederland

Algemeen

Onder het beleggen in vastgoed verstaan we het vastleggen van vermogen in vastgoed, direct of indirect, met het doel om een toekomstige stroom geldelijke opbrengsten te realiseren. Een vastgoedbelegging heeft daarbij een aantal unieke eigenschappen, waarmee deze afwijkt van beleggingsalternatieven zoals aandelen of obligaties. Dit maakt het vastgoed voor beleggers een interessant beleggingsalternatief doordat het de nodige spreiding biedt in de portefeuille. Binnen de vastgoedmarkt wordt onderscheid gemaakt naar verschillende deelmarkten, waarvan de woningmarkt, de winkelmarkt, de kantorenmarkt en de bedrijfsruimtemarkt de belangrijkste zijn. Daarnaast is sprake van specifieke nichemarkten, zoals de hotelmarkt, de horecabranche of de markt voor parkeer-garages. Kennis en inzicht in deze verschillende deelmarkten is voor een belegger van essentieel belang om een optimaal rendement te kunnen realiseren. Daarbij dient rekening te worden gehouden met:

- geografische verschillen ten aanzien van marktontwikkelingen;
- het feit dat vastgoed statisch en onverplaatsbaar is;
- elk object eigen karakteristieken heeft, waardoor sprake is van een heterogeen product;
- het illiquide karakter van vastgoed, zeker in vergelijking met beleggingen in waardepapieren;
- de relatief hoge investeringen en transactiekosten die gepaard gaan met een investering in vastgoed.

Daar staat tegenover dat vastgoed in principe een lange levensduur geniet. Vastgoed is doorgaans dan ook een belegging die voor langere termijn wordt aangehouden. Daarnaast is vastgoed in de regel een waardevaste investering, waardoor een (directe) belegging minder onder invloed staat van de grillige ontwikkeling van de beurs.

In tegenstelling tot aandelenmarkten is de markt voor vastgoedbeleggingen minder transparant. Er is veel kennis over de markt beschikbaar en die kennis wordt de laatste jaren steeds groter. Vergeleken met andere beleggingscategorieën is de kennis over de vastgoedmarkt echter nog niet optimaal. Beleggen in vastgoed vereist dan ook een specifieke marktkennis. Het zorgt echter ook voor interpretatieverschillen door beleggers en ontwikkelaars en mede daardoor wordt de vastgoedmarkt gekenmerkt door een sterk cyclisch karakter. Tot slot kan gesteld worden dat de vastgoedmarkt in hoge mate te maken heeft met overheidsregelgeving. Voorbeelden hiervan zijn: de ruimtelijke ordening, huurwetgeving, bouwverordeningen en milieuwetgeving.

Macro-economisch perspectief

De vastgoedmarkt is sterk afhankelijk van de economische conjunctuur. Dat is bijvoorbeeld te zien in de periode tussen 2001 en 2005 toen het aanbod in alle deelmarkten van de vastgoedmarkt naar recordniveaus opliep als gevolg van de neergang in de economische conjunctuur. De relatie is eenvoudig: tijdens een economische laagconjunctuur krimpt de (landelijke) arbeidsmarkt, waardoor logischerwijs ook minder behoefte is aan nieuwe ruimte. Bovendien neemt het vertrouwen onder consumenten af doordat de zekerheid van hun baan in het gedrang komt. Daardoor zijn zij minder snel geneigd hun geld te besteden, wat voelbaar is in bijvoorbeeld de detailhandel, horeca en leisuremarkt.

De voorgaande jaren is de Nederlandse economie duidelijk door een dal gegaan. De periode tussen 2001 en 2005 gaat de geschiedenis in als een periode van uitzonderlijk lage economische

groei. Bovendien is het (consumenten)vertrouwen in die periode zwaar op de proef gesteld, mede als gevolg van diverse bezuinigingsmaatregelen en een periode van sterke loonmatiging. De vruchten daarvan worden nu echter geplukt. De concurrentiekracht van de Nederlandse economie is door de maatregelen die in het recente verleden zijn genomen sterk verbeterd en dat is momenteel in de economie zichtbaar. In 2006 werd door het Centraal Planbureau een economische groei van circa 3% verwacht, hetgeen ook is uitgekomen, en ook voor 2007 wordt uitgegaan van een aanhoudende economische groei (wederom +3%). Die groei wordt breed gedragen. Zowel de consumptie, de investeringen door het bedrijfsleven als de export dragen eraan bij. Als gevolg van de economische groei neemt de werkloosheid in rap tempo af en in sommige sectoren doet zich inmiddels al weer een schaarste aan gekwalificeerde medewerkers voor.

De betere economische vooruitzichten zullen naar verwachting ook de vastgoedmarkt beïnvloeden. In de eerste maanden van 2006 was over de gehele linie van de markt een stijgende vraag naar ruimte aanwezig. Dat leidde (nog) niet tot een substantiële daling van het aanbod. Een verklaring is dat een fors deel van de hogere opname voor rekening kwam van nog te realiseren nieuwbouw. Dat duidt er op dat er een behoorlijke discrepantie is tussen de behoefte van bedrijven enerzijds en de beschikbaarheid van objecten in de markt anderzijds. De nieuwbouw zal de komende periode daarom naar verwachting gaan toenemen. Bij een aanhoudende economische groei en vraag naar ruimte zal echter de komende periode ook langzaam maar zeker een daling van de leegstand in de markt kunnen gaan optreden.

Woningen

De Nederlandse woningvoorraad kent een sterk groeiend verloop. Inmiddels staan er in Nederland iets meer dan 6,9 miljoen woningen, waarvan 56% tot de koopsector behoort. Het resterende deel (44%) bestaat derhalve uit huurwoningen. Corporaties nemen op deze verhuurmarkt nog altijd een zeer belangrijke positie

in. In totaal beschikken zij over 2,3 miljoen sociale huurwoningen, waarbij wel opvalt dat dit aantal, door uitponding, langzaam aan het afnemen is.

De vraag naar woningen is een afgeleide van de demografische ontwikkelingen die zich binnen een land of regio voordoen. Gelet op de Nederlandse bevolkingsontwikkeling valt daarbij een aantal zaken op. Naast een absolute bevolkingsgroei, is de samenstelling van de bevolking zeer sterk aan het veranderen. De ontgroening (minder kinderen), de vergrijzing (meer ouderen), de verallochtonisering en de verdergaande individualisering zijn allemaal invloeden die gevolgen hebben voor de woonbehoefte in de komende jaren.

Demografische prognoses wijzen allereerst uit dat de Nederlandse bevolking in de periode 2006-2020 gaat groeien met 4,8% naar een totaal van 17,2 miljoen personen.

Naast de bevolkingsomvang is de toekomstige samenstelling van bepalende invloed voor de richting waarin een regio zich gaat begeven. De vergrijzing zal in absolute termen met name de (grote) steden gaan treffen. Relatief gezien zijn het echter vooral de kleinere gemeenten die met vergrijzing te maken zullen krijgen. Feit is in ieder geval dat de veroudering de komende jaren een grote uitdaging zal worden voor de vastgoedsector. Het aantal 65-plussers zal in het jaar 2040 met 4,1 miljoen personen namelijk bijna zijn verdubbeld ten opzichte van de huidige 2,2 miljoen. Vanaf 2010 zal dit, met de pensionering van de babyboom-generatie, versneld gaan optreden. Uit cijfers van het ministerie van VROM blijkt dat dit tot 2015 in ieder geval zal leiden tot een extra behoefte aan circa 395.000 seniorenwoningen. Daarnaast zullen door transformatie nog eens zo'n 500.000 woningen geschikt moeten worden gemaakt voor ouderen.

De woningmarkt heeft zich, ondanks een aanhoudende economische laagconjunctuur, de afgelopen jaren goed weten te handhaven. De grote behoefte aan nieuwe woningen heeft in combinatie met een historisch lage hypotheekrente voor een zekere mate van schaarste gezorgd. Hierdoor zijn woningprijzen constant blijven toenemen. Dit is een trendmatige ontwikkeling die zich, gelet op

de demografische ontwikkelingen, de komende jaren zal blijven handhaven. Het economisch herstel dat momenteel optreedt, zal hierop van positieve invloed zijn. Toch zijn er ontwikkelingen die de productie van nieuwe woningen en daarmee het evenwicht op de woningmarkt kunnen frustreren. De discussie over het eventueel afschaffen van de hypotheekrenteaftrek, de koppeling tussen vergunningaanvragen en de wetgeving op het gebied van fijn stof en tot slot de aanhoudende discussies rond huurliberalisatie zijn hierin bepalende invloeden.

Overheidsbeleid

In 2006 is door politiek Nederland veel discussie gevoerd over het te volgen huurbeleid. Van het oorspronkelijke plan van minister Dekker om de huren van meer woningen op de woningmarkt vrij te geven (te liberaliseren), was eind 2006 onder druk van de Tweede Kamer al weinig meer overgebleven. Nadat de Tweede Kamer had ingestemd met het nieuwe huurbeleid, zag het ernaar uit dat het nieuwe huurbeleid per 1 januari 2007 van kracht zou worden. Op basis van de uitslag van de Tweede Kamer verkiezingen op 22 november 2006 heeft de Eerste Kamer echter besloten het wetsvoorstel voor de modernisering van het huurbeleid contro-versieel te verklaren en dus niet te behandelen.

Het is nu aan het nieuwe kabinet om zich over het te voeren huurbeleid te buigen. Het probleem dat 'het nieuwe huurbeleid' had moeten oplossen is echter niet van tafel. Het gat tussen de koop- en de huurmarkt wordt steeds groter, er is een slechte prijs/kwaliteit verhouding in de huursector, er wordt veel 'scheefgewoond' (d.w.z. er blijven mensen wonen in een voor hen te goedkope woning), de doorstroming komt niet op gang, er ontstaat bij wijze van spreken een prop in de woningmarkt en voor starters en lagere inkomens komen te weinig bestaande huurwoningen beschikbaar. Om dit probleem op te lossen, moeten huurprijzen beter aansluiten bij de geboden kwaliteit en moeten meer woningen, met name in het zg. middensegment worden bijgebouwd.

Helaas heeft het nieuwe kabinet aangegeven niet over het liberaliseren van de huursector en de hypotheekrenteaftrek te willen debatteren. Onder andere de Vereniging van Institutionele Beleggers in Vastgoed, Nederland (IVBN) is van mening dat de discussie over de woningmarkt wel degelijk moet worden gevoerd. Het is nu tijd om de problemen op de huurwoningenmarkt op te lossen en het gat met de koopsector te dichten.

Winkels

De Nederlandse winkelmarkt wordt gekenmerkt door een zeer fijnmazige structuur. Zo spelen binnensteden, stadsdeel-, wijk-winkel-, en buurtcentra van oudsher een belangrijke rol bij de spreiding van winkels. Vanaf de jaren zestig is er een nieuwe weg ingeslagen, namelijk het planmatig ontwikkelen van winkelcentra. In het begin was dit nog voornamelijk binnen de oude winkelstructuur, in wijken en binnensteden, maar steeds meer werden de grenzen van het beleid opgezocht. Deze planmatige aanpak van het creëren van nieuwe winkelstructuren heeft er voor gezorgd dat Nederland nu een winkeldichtheid heeft van 1,5 m² per inwoner. Winkelcentra vinden we nu niet alleen in binnensteden, kernen en wijken, maar ook aan de randen van steden. Mede verantwoordelijk voor deze ontwikkelingen is de toegenomen (auto)mobiliteit. Ook het beleid ten aanzien van de spreiding van detailhandel heeft er voor gezorgd dat nieuwe locaties worden gezocht. Naast de verschuiving in de locatie van winkelconcentraties, zijn er nieuwe functies bijgekomen. Zo is winkelen een steeds belangrijker vrijetijdsbesteding geworden. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat de winkelmarkt een zeer dynamische markt is, die in de belangstelling staat bij beleggers.

Het lijkt erop dat de consumenten weer meer vertrouwen hebben in hun financiële toekomst. De bestedingen nemen daardoor toe en ook grote aankopen worden weer vaker gedaan. Vanuit dat perspectief zien de komende jaren er positiever uit voor de winkeliers, en zijn huurprijsstijgingen op de betere locaties te verwachten. Van belang is wel dat het winkelgedrag zal kunnen

gaan veranderen. De komende jaren zal het aantal ouderen sterk toenemen en de detaillisten zullen op de veranderende smaak en interesses moeten inspelen. Nieuwe formules en andere concepten zullen daarvoor ontwikkeld moeten worden.

Kantoren

De geschiedenis van de kantorenmarkt is er eentje die pas serieus gestalte heeft gekregen vanaf de jaren zestig toen beleggers zich gingen interesseren in kantoren. De economische transitie van landbouw en industrie naar een diensteneconomie heeft daaraan een belangrijke bijdrage geleverd. Als gevolg daarvan is de kantorenvorraad aanzienlijk gegroeid van 26 miljoen m² in 1989 naar 44 miljoen m² in 2006. De gegroeide interesse van beleggerszijde heeft er daarbij tevens voor gezorgd dat de groei van de verhuurmarkt werd gestimuleerd. Inmiddels kan zo'n 65% van de kantorenvorraad tot de verhuursector worden gerekend. Het overige deel is in handen van eigenaar-gebruikers.

De kantorenmarkt kent traditioneel een cyclisch verloop, hetgeen ook wel wordt aangeduid met de termen varkenscyclus en vastgoedcyclus. De relatie die het kent met de economische conjunctuur is daarbij bepalend en heeft ondermeer te maken met de werkgelegenheidsontwikkeling en de daarmee gepaard gaande ruimtebehoefte binnen de kantoorhoudende sector.

De kantorenmarkt is niet meer de groeimarkt van weleer. De realiteit laat zien dat de forse groei van de kantoorwerkgelegenheid van een paar jaar geleden niet meer van deze tijd is. Dit rechtvaardigt dan ook niet langer de excessieve groei in de oplevering van nieuwe kantoorruimte zoals in het recente verleden het geval is geweest. Door ontgroening en vergrijzing zal de beroepsbevolking in Nederland vanaf 2010 namelijk een krimp vertonen, waardoor er steeds minder mensen zijn die op een kantoor werken. Nieuwe toevoegingen dienen dan ook vooral gezien te worden in het licht van de vervanging van verouderde kantoorruimte die niet langer aan de eisen van de gebruikers kunnen voldoen.

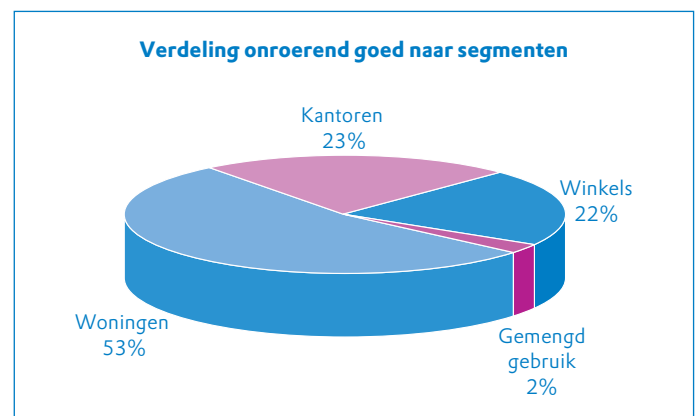
Een gunstige ontwikkeling is het economische herstel dat in 2006 zijn intrede heeft gedaan. Dit zorgt voor meer werkgelegenheid en een toenemende ruimtebehoefte onder kantoorgebruikers. De dynamiek blijft hierdoor gehandhaafd en zorgt ervoor dat huurprijzen zich redelijk kunnen handhaven. Dit geldt in mindere mate voor de verouderde kantoorruimtes die, onder invloed van nieuwe ontwikkelingen, steeds meer moeite krijgen om hun bestaansrecht te behouden.

De portefeuille

De waarde van de vastgoedportefeuille per ultimo van het jaar 2006 bedraagt € 52.460.000.

Op basis van de door ROZ/IPD gehanteerde segmentatie is 53% belegd in woningen, 22% in winkels, 23% in kantoren en 2% in gemengd gebruik.

In 2006 werd het appartementencomplex aan de Burgemeester Honnerlage Gretelaan te Schiedam verkocht. Er werden in het verslagjaar geen aankopen gedaan.

Resultaten ROZ/IPD-index

De ROZ/IPD-index wordt gevormd door de, op basis van vrijwilligheid, door 30 deelnemers aangeleverde cijfers. Deze 30 deelnemende institutionele beleggers vertegenwoordigen gezamenlijk 45,2 miljard Euro Nederlands vastgoed. De index heeft hiermee een dekkingsgraad van 60 % van de totale Nederlandse vastgoed beleggersmarkt. De deelnemers worden in drie categorieën onderverdeeld: pensioenfondsen, verzekeraars en vastgoedmaatschappijen.

De resultaten van de deelname aan de ROZ/IPD-index waarbij alléén de objecten in portefeuille zijn meegewogen en geen rekening wordt gehouden met aan- en verkopen en de eventuele nieuwbouwontwikkelingen in het lopende jaar luiden als volgt:

Standing Investments only

	ROZ/IPD	Tandtechniek
Winkels	15,0	14,1
Kantoren	11,7	9,8
Woningen	11,4	10,9
Gemengd gebruik/ overig*)	13,0	20,7
Totaal Rendement	12,6	11,5

*) onder gemengd gebruik/overig valt het object te Baarn, dat zowel uit winkels als appartementen bestaat.

De resultaten over 2006, waarbij alle objecten in de onderhavige portefeuille zijn meegewogen, dus ook de eventuele objecten in ontwikkeling en de aan- en verkooptransacties, laten het onderstaande beeld zien.

All properties

	ROZ/IPD	Tandtechniek
Direct rendement	5,3	5,7
Indirect rendement	6,4	5,4
Totaal rendement	12,1 *)	11,4 *)

*) aan het eind van december 2004 is de IPD methodologie voor het berekenen van de jaarlijkse rendementen gestandaardiseerd voor alle landen. De maandelijkse tijdgewogen methode vervangt de jaarlijkse geldgewogen berekening zoals die in een aantal landen - waaronder Nederland - gebruikt werd.

De tijdgewogen rendementsmethodologie verzekert de vergelijkbaarheid met andere beleggingscategorieën, waar deze de norm is. Deze rendementen zijn conform internationale standaarden, in het bijzonder de Global Investment Performance Standard (GIPS) voor vastgoed.

Jaarlijkse totale rendementen worden berekend in twee fasen. De rendementen worden eerst berekend voor elke individuele maand en worden daarna samengesteld voor de twaalf maanden of elke andere periode.

De rendementsformule is vereenvoudigd en veronderstelt dat kapitaalsuitgaven plaatsvinden aan het begin van de maand, terwijl kapitaalsontvangsten en inkomsten verkregen worden aan het eind van de maand.

De componenten indirect en direct rendement worden berekend op dezelfde wijze als het totaal rendement. Voor perioden langer dan één maand wordt deze berekend door het samenstellen van de maandelijkse rendementen.

Hierdoor is het mogelijk dat de som van de twee componenten niet gelijk is aan het totaal rendement. (Bron: ROZ/IPD)

3.4 Wijzigingen in de pensioenregeling

Inleiding

In 2005 besloot het bestuur tot een aantal wijzigingen in het pensioenreglement die per januari 2006 van kracht zijn gegaan. Deze worden onderstaand in hoofdlijnen toegelicht.

VPL

Inleiding

De pensioenregeling van de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek is per 1 januari 2006 ingrijpend gewijzigd. Voor prepensioen komt de fiscale faciëring op dat moment te vervallen. Om deze reden hebben CAO-partijen gekozen voor een nieuwe pensioenregeling met een verbeterde opbouw van het ouderdomspensioen (OP) en het nabestaandenpensioen (NP).

In het pensioenreglement is een onderscheid gemaakt tussen deelnemers geboren voor 1950 (55-plussers) en deelnemers geboren na 1949 (55-minners).

De huidige pensioenregeling wordt voortgezet voor deelnemers geboren voor 1950 en de nieuwe pensioenregeling geldt voor deelnemers geboren na 1949. Tot 2015 zullen dus twee regelingen uitgevoerd worden.

De nieuwe pensioenregeling

Per 1 januari 2006 geldt het volgende:

- opbouwpercentage 2,05% (tot 2006: 2%);
- franchise €9.566 (2005: €13.364);
- OP kunnen vervroegen.

Voor alle deelnemers die overgaan van de oude naar de nieuwe pensioenregeling wordt het verbeterde OP en NP ook over de deelnemingsperiode vóór 2006 ingekocht (zie verder). Het extra

op te bouwen en ingekochte OP kan worden vervroegd, bijvoorbeeld tot 62 jaar.

Inkoop OP en NP over het verleden

Dit betreft extra inkoop van aanspraken OP en NP op basis van doorgebrachte dienstjaren in de bedrijfstak. Deze overgangsregeling geldt voor de werknemers die:

- geboren zijn in de periode 1950 tot en met 1985;
- zowel op 31 december 2005 als op 1 januari 2006 deelnemer waren.

Er wordt extra OP en NP ingekocht over de niet benutte fiscale ruimte over het verleden. De in te kopen extra aanspraken op OP en NP zijn eenmalig vastgesteld per 31 december 2005. Het in te kopen OP en NP wordt aan de werknemers toegezegd, maar de financiering en de daadwerkelijke inkoop daarvan worden uitgesteld. Het extra OP en NP wordt jaarlijks tijdsevenredig ingekocht in de periode 2006 tot en met 2020. Bij eerder pensioneren wordt het nog niet ingekochte deel alsnog ingekocht. De in te kopen aanspraken worden geïndexeerd, voor zover de pensioenaanspraken geïndexeerd worden, om aldus de geldontwaarding te compenseren. Voor zover de pensioenaanspraken zijn ingekocht, wordt de indexatie gevolgd van hetzij de pensioenaanspraken van de deelnemers (als de deelneming is voortgezet) hetzij van de gewezen deelnemers (als de deelneming is beëindigd).

Bestemming van prepensioenaanspraken

Opgebouwde prepensioenaanspraken voor deelnemers geboren na 1949 worden, met instemming van de individuele (gewezen) deelnemers, uitgeruild in OP. Dit leidt tot vereenvoudiging van de administratie en een gemakkelijker communicatie. Afkoop ten behoeve van de levensloopregeling wordt niet toegestaan.

Informatieverstrekking over prepensioenaanspraken

Het pensioenfonds zal eenmalig aan de deelnemers een opgave verstrekken van de premievrije waarde op 1 januari 2006 van de prepensioenaanspraken. Aan de gewezen deelnemers wordt de opgave eenmalig op verzoek verstrekt.

Vervroeging van het OP in combinatie met variatie in de hoogte van het pensioen

In de nieuwe pensioenregeling kan het OP worden vervroegd, bijvoorbeeld tot 62 jaar. Om het ontbreken van de AOW-uitkering te compenseren kan de deelnemer kiezen voor een uitkering die vóór 65 jaar hoger is dan vanaf 65 jaar. De regeling is zo opgezet dat in beginsel het OP vervroegd kan worden dat:

- a. vanaf 2006 opgebouwd is, voor zover dit meer bedraagt dan het OP dat opgebouwd zou zijn op grond van de huidige pensioenregeling;
- b. verkregen is door uitruil van het voor 2006 opgebouwde prepensioen;
- c. verkregen is door inkoop van OP over het verleden.

In de nieuwe pensioenregeling kan het NP geheel of gedeeltelijk uitgeruild worden in OP en kan het OP worden vervroegd. Om het ontbreken van de AOW-uitkering te compenseren kan de deelnemer kiezen voor een uitkering die voor 65 jaar hoger is dan vanaf 65 jaar. Voor uitruil van NP in OP is toestemming van de partner vereist.

Arbeidsongeschikte deelnemers

Voor arbeidsongeschikte deelnemers geboren voor 1950 blijft de huidige pensioenregeling gelden.

De nieuwe pensioenregeling geldt voor gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemers geboren na 1949 (ongeacht of naast de

WAO-uitkering sprake is van een dienstbetrekking in de tandtechniek). Als zij hun restcapaciteit benutten bij een werkgever in de tandtechniek, is de inkoopregeling van toepassing op het met werken verdiende loon.

De volledig arbeidsongeschikte deelnemers geboren na 1949 gaan pas over naar de nieuwe pensioenregeling bij gehele of gedeeltelijke re-integratie in de tandtechniek.

Vrijwillige voortzetters

Voor de deelnemers geboren voor 1950 blijft de huidige pensioenregeling gelden.

De deelnemers geboren na 1949 gaan over naar de nieuwe pensioenregeling. Als betrokkene dat niet wenst, moet hij de voortzetting beëindigen.

Premie

Voor deelnemers geboren voor 1950 bedragen de kosten 18% van het salaris. Dit komt overeen met 16% over de pensioengrondslag voor het OP en het NP en 8,5% over het loon voor het prepensioen. Van de totale premie is 65% voor rekening van de werkgever en 35% voor rekening van de werknemer. Van de premie voor het prepensioen blijft 50% voor rekening van de werkgever en 50% voor rekening van de werknemer komen. De premie van 16% is als volgt verdeeld: 3,45% komt voor rekening van de werknemer en 12,55% voor de werkgever.

Voor deelnemers geboren na 1949 wordt ook 18% van het salaris in rekening gebracht. Dit komt overeen met 25,5% over de pensioengrondslag voor het OP, het NP en voor de inkoopregeling. Uitgaande van de verdeling van de premie van 65 – 35, komt 8,92% voor rekening van de werknemer en 16,58% voor rekening van de werkgever.

Levensloopregeling

CAO-partijen hebben geen afspraken gemaakt over het instellen van een collectieve levensloopregeling.

Overgang van de WAO naar de WIA

De AOP-regeling is per 1 januari 2006 geschrapt. De AOP-regeling loopt wel ongewijzigd door voor degenen die op 1 januari 2006 al een WAO-uitkering hebben (aan hen kan nog een vervolguitering en dus een AOP toegekend worden).

De huidige premievrijstellingsregeling (PVO WAO) wordt gehandhaafd voor bestaande gevallen maar voor nieuwe gevallen wordt deze aangepast aan de WIA.

CAO-partijen hebben in het principeakkoord voor de CAO 2005/2006 het volgende afgesproken: "Bij ziekte van de werknemer betaalt de werkgever gedurende maximaal 52 weken 100% van het salaris. Bij ziekte van de werknemer na de eerste 52 weken betaalt de werkgever 70% van het salaris gedurende maximaal 52 weken. Bij een goed re-integratiebeleid vult de werkgever deze 70% aan tot 100%, mits de CAO wordt geaccordeerd."

In het licht van deze afspraak is in het reglement opgenomen:

- a. in de loondoorbetalingsperiode de mogelijkheid te bieden om over de hogere pensioengrondslag, die gold voor de verlaging van het loon in verband met ziekte, vrijwillig de volledige premie te betalen en daardoor volledige pensioenopbouw te behouden;
- b. als geen premie is betaald over deze hogere pensioengrondslag, het overlijdensrisico wel te dekken op basis van deze hogere pensioengrondslag;
- c. in de WIA-periode premievrijstelling te verlenen op basis van de pensioengrondslag, die gold in het jaar direct voorafgaande aan de eerste dag van de wachttijd in de zin van de WIA.

Gewijzigd loonbegrip SV

Omdat de Coördinatiewet Sociale Verzekering (CSV) per 1 januari 2006 is vervallen, is ook het loonbegrip in het pensioenreglement aangepast. Daarbij is tegemoet gekomen aan de wens van het bestuur om inhoudelijk vast te houden aan het oude SV loonbegrip.

Pensioenwet

Inleiding

Door invoering van de Pensioenwet heeft het bestuur in het verslagjaar besloten tot een aantal reglementswijzigingen per 1 januari 2007.

Bijzonder partnerpensioen

Per 1 januari 2007 wordt ook bijzonder nabestaandenpensioen toegekend aan de ongehuwde, niet geregistreerde partner, indien de gezamenlijke huishouding is geëindigd. Dit dient wel objectief aangetoond te kunnen worden door een notariële akte, een onderhandse overeenkomst of door beide partners ondertekende gelijkluidende verklaringen, waarbij de handtekeningen gewaarmerkt zijn door een notaris.

Geen premie, wel recht

De voorwaarde 'geen premie geen recht' op pensioenaanspraken is verwijderd, waardoor het betreffende artikel in het reglement is gewijzigd.

Verjaring van pensioentermijnen

Volgens de Pensioenwet kunnen pensioenaanspraken niet meer vervallen bij leven van de pensioengerechtigde. Hierdoor is in het reglement bepaald dat het vervallen van niet opgevraagde pensioenaanspraken slechts bij overlijden van pensioengerechtigde kan gebeuren.

Afkoop van kleine pensioenen

Per 1 januari 2007 is de afkoopregeling van kleine pensioenen gewijzigd. Kleine pensioenen worden nu twee jaar na einde deelneming afgekocht in plaats van op de ingangsdatum van de pensioenuitkering. De nieuwe afkoopregeling is in het reglement opgenomen.

Vrijwillige voortzetting

De termijn voor aanvraag van vrijwillige voortzetting van een deelnemer is gewijzigd van 30 dagen naar 3 maanden. Tevens is in het reglement opgenomen dat zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers) de deelneming gedurende een periode van maximaal 10 jaar mogen voortzetten.

Toetreding partij tot het bestuur

De toetreding van de Nederlandse werkgeversvereniging Tandtechniek is opgenomen in de statuten van het fonds.

Wijziging uitruilpercentage

Het bestuur heeft in het verslagjaar besloten het uitruilpercentage van nabestaandenpensioen in ouderdompensioen te verlagen naar 23% van het uitgeruilde nabestaandenpensioen.

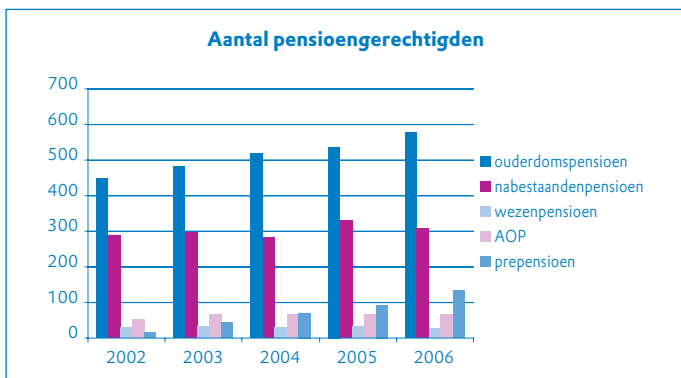
3.5 Ontwikkeling in het deelnemersbestand

Aantal pensioengerechtigden

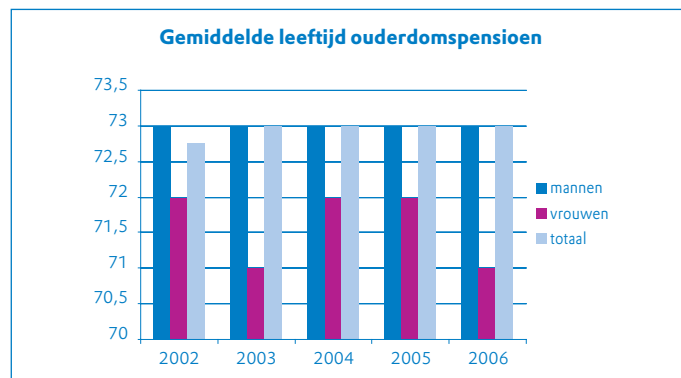
Het aantal pensioengerechtigden gesplitst naar categorie en gemiddelde leeftijd bedroeg ultimo verslagjaar:

	2006 gemiddelde leeftijd		2005 gemiddelde leeftijd	
ouderdompensioen	579	73	538	73
<i>mannen</i>	499	73	477	73
<i>vrouwen</i>	80	71	61	72
nabestaandenpensioen	309	70	328	71
<i>mannen</i>	21	59	18	58
<i>vrouwen</i>	288	71	310	72
wezenpensioen	26	18	33	18
prepensioen	133	61	94	61
arbeidsongeschiktheidspensioen	68	-	66	-

In onderstaande figuur is het aantal pensioengerechtigden, gesplitst naar categorie, over de afgelopen vijf jaar opgenomen.

In de onderstaande grafiek is de gemiddelde leeftijd bij het ouderdompensioen, gesplitst naar geslacht, over de afgelopen vijf jaar weergegeven.

De hoogte van het jaarlijks ouderdomspensioen was gemiddeld € 8.358 (2005: € 8.400), van het nabestaandenpensioen € 6.019 (2005: € 5.731) en van het wezenpensioen € 1.238 (2005: € 1.132). Hierbij dient bedacht te worden dat een en ander afhankelijk is van de in de bedrijfstak doorgebrachte diensttijd en het genoten salaris (per dienstjaar wordt er aan ouderdomspensioen 2% of 2,05% van het salaris opgebouwd). De hoogte van het jaarlijks arbeidsongeschiktheidspensioen was gemiddeld € 2.952 (2005: € 3.409).

Afkoop van het pensioen

Bij kleine pensioenen bestaat bij ingang van het pensioen de mogelijkheid tot afkoop van het pensioen. De afkoopgrens is in 2006 verhoogd van € 355,33 naar € 361,02 per jaar.

De afkoop bij emigratie was alleen mogelijk voor pensioenaanspraken lager dan € 722,04. De afkoop vindt plaats nadat de rechthebbende is geëmigreerd.

In 2006 werd in 22 gevallen het ouderdomspensioen afgekocht (2005: 30).

In het kader van de Pensioenwet wordt de afkoopregeling per 1 januari 2007 gewijzigd. Indien de pensioenaanspraak van het ouderdomspensioen lager is dan € 400 per jaar wordt deze aanspraak na het verstrijken van een periode van twee jaar na beëindiging van het deelnemerschap afgekocht. De afkoop dient binnen zes maanden na deze periode plaats te vinden. De bij het ouderdomspensioen behorende aanspraak op nabestaandenpensioen wordt eveneens afgekocht.

Individuele waardeoverdracht

Het pensioenfonds werkt mee aan individuele waardeoverdracht bij wisseling van dienstverband. Het doel hiervan is de bestrijding van

pensioenbreuk alsook het voorkomen van versnippering van pensioenaanspraken. Werknemers die vóór 8 juli 1994 van dienstbetrekking zijn gewisseld, hebben geen wettelijk recht op waardeoverdracht. Met het oog op de waardeoverdracht van deze 'oude' gevallen, heeft het fonds zich in 1997 tevens aangesloten bij Het Pluscircuit.

In 2006 was er sprake van 11 inkomende en 22 uitgaande waardeoverdrachten.

Vrijwillige voortzetting van de deelneming

In 2006 maakte geen deelnemer gebruik van de mogelijkheid om bij beëindiging van de deelneming voor 65-jarige leeftijd de deelneming voor eigen rekening tegen de normale premie voort te zetten. In het verslagjaar hebben 73 deelnemers de vrijwillige voortzetting beëindigd. Sinds 2001 is wettelijk bepaald dat een vrijwillige voortzetting maximaal 3 jaren mag duren. Deelnemers die hun pensioenopbouw al voor 2001 hebben voortgezet, mochten de pensioenopbouw voortzetten tot 1 juni 2006. Voor 63 deelnemers is de vrijwillige voortzetting om deze reden per 1 juni 2006 beëindigd. In totaal bedroeg het aantal vrijwillige voortzettingen ultimo 2006 18.

Pensioenopbouw tijdens werkloosheid

Deelnemers die werkloos zijn geworden, komen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een bijdrage voor de voortzetting van de opbouw van hun pensioenaanspraken. Deze bijdrage wordt verstrekt door de Stichting Financiering Voorheffing Pensioenverzekering (FVP).

In 2006 zijn voor 23 werkloze deelnemers betalingen van de Stichting FVP ontvangen ten behoeve van voortzetting van de opbouw van hun pensioenaanspraken.

Pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid

Voor deelnemers die vanaf 1 januari 2006 arbeidsongeschikt zijn geworden, wordt de pensioenopbouw vanaf de eerste WIA-dag, geheel of gedeeltelijk, zonder verdere premiebetaling voortgezet. Deze pensioenopbouw wordt bij een percentage van 80 – 100% arbeidsongeschiktheid volledig voortgezet; bij een percentage van 65 – 80% arbeidsongeschiktheid voor 72,5%; bij een percentage van 55 – 65% voor 60%; bij een percentage van 45 – 55% voor de helft en bij een percentage van 35 – 45% voor 40%. Voor deelnemers die voor 1 januari 2006 arbeidsongeschikt zijn geworden, is de WAO-regeling nog van toepassing. Hiervoor gelden bovenstaande percentages met de aanvulling dat bij een percentage van 25 – 35% voor 30% en bij een percentage van 15 – 25% voor 20% de pensioenopbouw wordt voortgezet. Hierbij wordt uitgegaan van de laatst bekende pensioengrondslag. Deze regeling had in 2006 op 194 deelnemers betrekking.

3.6 Uitvoering van de pensioenregeling

Inleiding

Naast de onderwerpen die genoemd zijn in hoofdstuk 3.2 waren er in 2006 ook een aantal andere onderwerpen die specifiek voor het Pensioenfonds voor de Tandtechniek hebben gespeeld. In willekeurige volgorde worden deze onderwerpen in dit hoofdstuk kort beschreven.

Klanttevredenheid

Ieder jaar wordt de tevredenheid gemeten onder de klanten van Interpolis Pensioenen. Voor het Pensioenfonds voor de Tandtechniek betekent dit dat zowel de fondsbestuurders als de aangesloten werkgevers en nu ook de deelnemers en gepensioneerden in de specifieke branche zijn geënquêteerd. Over het algemeen zijn de bestuurders van pensioenfondsen tevreden over de dienstverlening door de pensioenuitvoerder, waarbij de tevredenheid gelijk ligt aan 2005. Het merendeel van de werkgevers is tevreden over de dienstverlening, maar een deel is niet tevreden over de gang van zaken. Over het algemeen zijn vertegenwoordigers van ondernemingen in de Tandtechniek van mening dat de dienstverlening gelijk is aan 2004 en 2005. Een groot deel van de deelnemers zijn van mening dat zij zich geen oordeel over de dienstverlening van het pensioenfonds kunnen vormen, omdat zij gering contact hebben met het fonds.

Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderwerp in de Pensioenwet en binnen Pension Fund Governance. De uitvoerder van het pensioenfonds zal een voorstel doen voor een communicatiebeleidsplan, waardoor aan de eisen van de Pensioenwet met betrekking tot communicatie-uitingen zal worden voldaan. Het bestuur meent dat met de komst van de webportalen voor werkgevers en deelnemers de communicatie in de nabije toekomst sneller en meer toege-

sneden zal kunnen plaatsvinden. Naar verwachting worden deze portalen in 2007 geïmplementeerd.

Het bestuur ziet het nieuwe pensioenbericht dat deelnemers in 2005 en 2006 hebben ontvangen als een stap op weg naar een meer transparante communicatie met deelnemers. In 2007 zal het Uniform Pensioenoverzicht aan de deelnemers worden verstrekt, waardoor de verschillende pensioenaanspraken voor de deelnemer overzichtelijker worden.

Begin 2006 zijn de deelnemers door middel van een brief, de pensioenkrant en de pensioengids geïnformeerd over de nieuwe regeling. De werkgevers zijn geïnformeerd door middel van een brief en de pensioengids.

Kostenstructuur

In 2005 heeft het bestuur met de uitvoerder overeenstemming bereikt over de wijze waarop vanaf 2006 kosten aan het fonds in rekening worden gebracht. Was het tot nog toe zo dat de kosten werden toebedeeld aan een vijftal kostendragers, vanaf 2006 geldt een andere kostenstructuur. In deze nieuwe kostenstructuur zijn 33 activiteiten onderscheiden met eenheidsprijzen. Afrekening vindt plaats op de daadwerkelijk voor het fonds uitgevoerde activiteiten (nacalculatie). Daarnaast wordt een fixed fee aan het fonds in rekening gebracht.

Herstelplan

Ultimo 2006 is er geen sprake meer van een reservetekort bij het fonds. De Nederlandsche Bank is hierover geïnformeerd.

Deelnemersraad

Binnen de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek is een deelnemersraad actief. In de deelnemersraad zijn zowel gepensioneerden als actieve deelnemers vertegenwoordigd. De leden van de deelnemersraad worden voorgedragen door de werknemersorganisaties betrokken bij de CAO voor de Tandtechniek. De deelnemersraad heeft in 2005 zich bij het bestuur hard gemaakt voor een goede indexatieregeling, waarbij ook de in het verleden niet toegekende indexaties in de toekomst alsnog worden toegekend. Het bestuur heeft in het verslagjaar besloten onder bepaalde voorwaarden in het verleden niet toegekende indexaties in de toekomst alsnog toe te kennen.

3.6.1 Liquidatie VUT-fonds

In 2006 zijn geen nieuwe VUT-uitkeringen meer verstrekt. Wel bestaan er nog uitkeringsverplichtingen voor de mensen die in het jaar 2000 gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om op 55, 56, 57, 58 of 59 jarige leeftijd uit te treden. Aan deze groep zal uiterlijk tot en met 2010 worden uitgekeerd. In 2005 zijn de besturen van de Stichting Vervroegd Uittreden Tandtechniek en de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek overeengekomen dat per 31 december 2005 het VUT-vermogen wordt overgedragen aan de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek. Het pensioenfonds zal de lopende VUT-verplichtingen van het VUT-fonds overnemen.

Het hierna volgend overzicht geeft de ontwikkeling van het aantal uitkeringen weer.

Ontwikkeling van het aantal uitkeringen

Lopende uitkeringen per 31 december 2005	31
Toegekend in 2006	<u>0</u>
	31
Beëindigd wegens:	
<i>bereiken 65ste verjaardag</i>	6
<i>overlijden</i>	0
	<u>6</u>
Lopende uitkeringen per 31 december 2006	25

3.7 Slot- opmerkingen

In de op de volgende pagina's opgenomen jaarrekening zijn meer specifieke gegevens over het boekjaar 2006 vermeld.

Tot slot danken wij ieder die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van de stichting.

De Meern, 25 juni 2007

Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek

F.H.A.J. de Rek AA, voorzitter

H. Hofstee, secretaris

4 Jaarrekening

- 4.1 Balans per 31 december 2006
- 4.2 Rekening van baten en lasten over het boekjaar 2006
- 4.3 Kasstroomoverzicht 2006
- 4.4 Algemene toelichting
- 4.5 Toelichting op de balans
- 4.6 Toelichting op de rekening van baten en lasten
- 4.7 Overige gegevens

4.1 Balans per 31 december 2006 na resultaatverdeling

Activa

		2006	2005
	(bedragen x € 1.000)		
	Beleggingen		
Onroerende zaken	§ 4.5.1.1	54.032	51.206
Financiële beleggingen	§ 4.5.1.2	<u>389.733</u>	<u>359.007</u>
		443.765	410.213
	Vorderingen en overlopende activa		
Premies	§ 4.5.2.1	7.535	8.080
Nog te factureren premies	§ 4.5.2.2	1.000	350
Lopende intrest, huren, e.d.	§ 4.5.2.3	6.790	6.338
Belastingen en premies sociale verzekeringen	§ 4.5.2.4	199	1.776
Overige vorderingen	§ 4.5.2.5	2.128	2.115
Overlopende activa	§ 4.5.2.6	<u>1</u>	<u>9</u>
		17.653	18.668
	Liquide middelen	9.895	15.762
	Totaal	<u>471.313</u>	<u>444.643</u>

Passiva**2006****2005**

(bedragen x € 1.000)

Stichtingskapitaal en reserves			
Beleidsreserve	§ 4.5.4.1	31.414	14.892
Gebonden reserve	§ 4.5.4.2	77.018	69.534
Reserve AOP-regeling	§ 4.5.4.3	<u>2.426</u>	<u>2.174</u>
		110.858	86.600
Technische voorzieningen			
Pensioenverplichtingen	§ 4.5.5.1	358.770	356.077
Overige voorzieningen			
VUT-verplichtingen	§ 4.5.6.1	682	1.201
Overige schulden en overlopende passiva			
Belastingen en premies sociale verzekeringen	§ 4.5.7.1	232	295
Overige schulden	§ 4.5.7.2	264	126
Overlopende passiva	§ 4.5.7.3	<u>507</u>	<u>344</u>
		1.003	765
Totaal		<u>471.313</u>	<u>444.643</u>

4.2 Rekening van baten en lasten over het boekjaar 2006

(bedragen x €1.000)

		2006	2005
Baten			
Beleggingsopbrengsten			
<i>Directe beleggingsopbrengsten</i>	§ 4.6.1.1	17.179	22.767
<i>Indirecte beleggingsopbrengsten</i>	§ 4.6.1.2	5.982	21.406
<i>Kosten vermogensbeheer</i>	§ 4.6.1.3	<u>-/- 1.646</u>	<u>-/- 1.388</u>
		21.515	42.785
Bijdrage van werkgevers en werknemers	§ 4.6.2	15.627	14.887
Saldo overgenomen en overgedragen pensioenrechten	§ 4.6.3	-/- 125	237
Buitengewone baten		0	2.025
		<u>37.017</u>	<u>59.934</u>
Totaal baten			
Lasten			
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen		2.693	41.704
Mutatie voorziening VUT-verplichtingen		-/- 519	1.201
Pensioenuitkeringen	§ 4.6.4	9.813	8.278
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	§ 4.6.5	701	584
Overige lasten	§ 4.6.6	27	114
Buitengewone lasten	§ 4.6.7	44	0
		<u>12.759</u>	<u>51.881</u>
		<u>12.759</u>	<u>51.881</u>
		<u>24.258</u>	<u>8.053</u>
Saldo boekjaar			
Dit saldo is als volgt in de balans verwerkt:			
<i>Toegevoegd aan de Beleidsreserve</i>		16.522	249
<i>Toegevoegd aan de Gebonden reserve</i>		7.484	7.315
<i>Toegevoegd aan de Reserve AOP-regeling</i>		252	489
		<u>24.258</u>	<u>8.053</u>
		<u>24.258</u>	<u>8.053</u>
Totaal			

4.3 Kasstroom- overzicht 2006

	2006	2005
(bedragen x €1.000)		
Kasstroomen uit operationele activiteiten		
Aanpassingen voor		
<i>Mutaties in reserves</i>	0	0
<i>Mutaties in vorderingen</i>	0	0
<i>Mutaties in schulden</i>	0	0
	0	0
Ontvangsten		
<i>Uitkeringen herverzekeringen</i>	0	0
Uitgaven		
<i>Pensioenuitkeringen</i>	9.846	8.112
<i>Afkopen</i>	0	0
<i>Pensioenuitvoerings- en administratiekosten</i>	580	584
	10.426	8.696
Saldo operationele activiteiten	-/- 10.426	-/- 8.696
Kasstroomen uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten		
<i>Bijdrage van werkgevers en werknemers</i>	15.423	15.889
<i>Directe beleggingsopbrengsten</i>	18.319	20.473
<i>Overgenomen pensioenverplichtingen</i>	124	399
<i>Overige ontvangsten</i>	0	0
	33.866	36.761
Uitgaven		
<i>Kosten vermogensbeheer</i>	1.646	1.388
<i>Overgedragen pensioenverplichtingen</i>	249	162
<i>Collectieve waardeoverdrachten</i>	0	0
<i>Overige uitgaven</i>	0	114
	1.895	1.664
Saldo financieringsactiviteiten	31.971	35.097

vervolg kasstroomoverzicht 2006

	2006	2005
(bedragen x €1.000)		
Kasstroomen uit investeringsactiviteiten		
Ontvangsten		
<i>Verkopen en aflossingen van beleggingen</i>	110.566	254.138
Uitgaven		
<i>Aankopen en verstrekkingen van beleggingen</i>	138.059	281.803
Saldo investeringsactiviteiten	-/- 27.493	-/- 27.665
Mutatie in liquide middelen	-/- 5.948	-/- 2.170

4.4

Algemene toelichting

4.4.1 Algemeen

Statutaire doelstelling

Het fonds heeft ten doel het verlenen van pensioenen aan de deelnemers, alsmede aan hun nagelaten betrekkingen.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften die zijn vastgelegd in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen.

De gehanteerde grondslagen in de jaarrekening zijn hetzelfde als die van het voorgaande jaar.

Vermogenspresentatie

Het vermogen wordt gepresenteerd op basis van de fondsvermogenmethode. Dit houdt in dat onderscheid wordt gemaakt tussen eigen vermogen (stichtingskapitaal en reserves) en pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen is het totaal van de activa verminderd met het totaal van de verplichtingen, inclusief de pensioenverplichtingen.

Het totaal van eigen vermogen en voorziening pensioenverplichtingen is beschikbaar voor de nakoming van de pensioen-doelstellingen.

Verwerking

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouw-

baar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en de betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële vaste activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Waardering

Nagenoeg alle activa en verplichtingen betreffen financiële instrumenten.

Financiële instrumenten worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de actuele waarde van het actief of de verplichting. Vervolgens worden financiële vaste activa en financiële verplichtingen op het volgende waarderingsmoment gewaardeerd tegen actuele waarde, tenzij anders vermeld.

De actuele waarde is het bedrag waarvoor een actief of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnterformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet in het kader van executie of liquidatie worden uitgevoerd.

De actuele waarde is gebaseerd op marktprijzen, tenzij anders vermeld.

Voor een deel van de financiële instrumenten kan de actuele waarde niet eenvoudig worden bepaald, omdat er geen markt is waar actief wordt gehandeld in deze instrumenten. Hiervoor worden gangbare waarderingsmodellen gehanteerd. De waarderingsmodellen zijn gebaseerd op vaste gegevens, zoals looptijd van het instrument, onderliggende waarde van het financiële instrument en historische gegevens.

Hierbij worden geen andere aannames gemaakt dan gebruikelijk bij de gehanteerde modellen.

Waardeveranderingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van financiële instrumenten. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als opbrengst beleggingen direct in de rekening van baten en lasten opgenomen. Waardeveranderingen

van andere financiële activa en financiële verplichtingen worden direct in het resultaat opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum.

Deze waardering is onderdeel van de waarderingsgrondslag actuele waarde. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum, met uitzondering van rentebaten. Deze worden omgerekend tegen de koers op coupondatum.

4.4.2 Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en resultaatbestemming

Grondslagen van waardering

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Beleggingen

Onroerende zaken in exploitatie

De actuele waarde van het hierin begrepen onroerend goed is de geschatte opbrengstwaarde bij onderhandse verkoop in verhuurde staat.

Onroerende zaken waarin belegd is via participatie in vastgoed of vastgoedbeleggingsinstellingen

De onroerende zaken waarin belegd is via participaties in vastgoedbeleggingsinstellingen bestaan uit beleggingen in onroerend goed beleggingsmaatschappijen.

Deze participaties zijn gewaardeerd tegen beurskoers of, indien het

niet ter beurse genoteerde fondsen betreft, tegen de intrinsieke waarde. De aankoopwaarde voor toegekende stockdividenden wordt gesteld op nihil.

De bij verkoop gerealiseerde winsten of verliezen worden in de rekening van baten en lasten verantwoord onder "indirecte beleggingsopbrengsten".

Financiële beleggingen

Aandelen

De aandelen zijn gewaardeerd tegen beurskoers op balansdatum of, indien het niet ter beurse genoteerde fondsen betreft, tegen intrinsieke waarde. Aandelen en participaties in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de beurswaarde van de onderliggende aandelen.

De aankoopwaarde voor toegekende stockdividenden wordt gesteld op nihil.

De bij verkoop gerealiseerde winsten of verliezen worden in de rekening van baten en lasten verantwoord onder "indirecte beleggingsopbrengsten".

Obligaties

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de beurskoers op balansdatum of, indien het niet ter beurse genoteerde fondsen betreft, tegen intrinsieke waarde. De bij verkoop gerealiseerde winsten of verliezen worden in de rekening van baten en lasten verantwoord onder "indirecte beleggingsopbrengsten".

Leningen op schuldbekentenis

De waardering van leningen op schuldbekentenis geschiedt tegen actuele waarde. Deze actuele waarde wordt bepaald door de te ontvangen rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossing contant te maken op basis van de vigerende markttrente.

Geldmarktbeleggingen

Geldmarktbeleggingen worden opgenomen voor de nominale waarde.

4.4.3 Vorderingen en overlopende activa

Premies

De vorderingen uit hoofde van premies worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Voorziening pensioenverplichtingen

De Voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is gewaardeerd volgens de Actuariële principes pensioenfondsen (APP).

De voor het fonds gehanteerde actuariële grondslagen voor de voorzieningen zijn als volgt:

- interest 4% *)
- sterfte GBM/V 1995-2000 (-3,-1). Er wordt geanticipeerd op de vijfjaarlijkse aanpassing van de sterftetafel door jaarlijks, behalve in het jaar waarin de sterftetafel wordt aangepast, 1/5 deel van de verwachte aanpassing (van 2,5 %) toe te voegen aan de technische voorziening. In het boekjaar 2002 is voor het laatst overgegaan op een nieuwe sterftetafel. Ultimo 2006 is deze voorziening 2,0%.
- wezenpensioen De voorziening voor nog niet ingegaan wezenpensioen is gesteld op 5% van de voorziening voor nog niet ingegaan nabestaandenpensioen; bij de vaststelling van de voorziening voor ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden

- uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftekansen.
- leeftijdsverschil De leeftijd van de echtgenote respectievelijk de echtgenoot van de deelnemer is 3 jaar lager respectievelijk hoger gesteld dan die van de deelnemer.
- partnerfrequentie Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor nog niet ingegane nabestaandenpensioenen wordt een partnerfrequentie volgens de sterftetafel GBM/V 1985-1990 gehanteerd, met uitzondering van de leeftijden 60 tot en met 65. Voor deze leeftijden wordt 100% gehanteerd. Na de pensionering neemt de gehuwdheid af met de sterfte van de partner.
- premievrijstelling invaliditeit Voor (gewezen) deelnemers die invalide zijn, wordt de contante waarde van de toekomstige pensioenopbouw gereserveerd, waarbij wordt uitgegaan van een revalidatiefactor van 30%.
- arbeidsongeschiktheidspensioen Reservering van dit pensioen vindt plaats op basis van rentedekking.
- opslag voor toekomstige kosten Voor de dekking van toekomstige kosten wordt de netto voorziening verhoogd met 2%.
- afronding leeftijden De leeftijden op de balansdatum zijn vastgesteld door het balansjaar te verminderen met het geboortejaar en bij het verschil 0,5 op te tellen.

*) Volgens de APP dient de VPV op prudente grondslagen te worden bepaald. Daarbij geldt de marktrente gemaximeerd op 4%. Ultimo 2006 was de marktrente hoger dan 4%, waardoor de VPV op 4% is vastgesteld. De marktrente ultimo 2005 was lager dan 4%. De VPV 2005 is derhalve vastgesteld op de lagere marktrente. De toevoeging van de VPV ultimo 2005 als gevolg van waardering op de marktrente is in 2006 weer vrijgevallen.

De Voorziening pensioenverplichtingen bestaat uit drie onderdelen:

- a. ouderdoms- en nabestaandenpensioen;
 - b. prepensioen
 - c. arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP).
- a. Voorziening pensioenverplichtingen ouderdoms- en nabestaandenpensioenaanspraken:
Deze voorziening is met behulp van actuariële grondslagen berekende contante waarde van de opgebouwde onvoorwaardelijke pensioenaanspraken, de onvoorwaardelijke ingegane pensioenuitkeringen, alsmede de toekomstige kosten van premievrije pensioenaanspraken (WAO/WIA-gerechtigden).
 - b. Voorziening pensioenverplichtingen prepensioenaanspraken:
Deze voorziening is met behulp van actuariële grondslagen berekende contante waarde van de opgebouwde onvoorwaardelijke prepensioenaanspraken en de onvoorwaardelijke ingegane prepensioenuitkeringen.
 - c. Voorziening AOP-verplichtingen:
Het pensioenfonds heeft de verzekering van het WAO-gat in de pensioenregeling opgenomen.
Op basis van deze regeling kunnen WAO-gerechtigden aanspraak maken op een aanvullende uitkering.
De voorziening AOP-verplichtingen is de met behulp van actuariële grondslagen berekende contante waarde van de aanspraken uit hoofde van het arbeidsongeschiktheidspensioen. De AOP-regeling is per 1 januari 2006 geschrapt. De AOP-regeling loopt wel ongewijzigd door voor degenen die op 1 januari 2006 al een WAO-uitkering hebben (aan hen kan nog een vervolgutkering en dus een AOP toegekend worden).

Indexaties worden in het jaar van toekenning in de Voorziening pensioenverplichtingen verwerkt. Dit betekent dat de voorwaardelijke toekomstige indexering niet in de voorziening is begrepen, maar de op balansdatum toegezegde indexering wel in de voorziening wordt opgenomen, De voorzieningen worden berekend door de administrateur en

gecontroleerd door de externe actuaaris.

Voor voorwaardelijke pensioenaanspraken zijn geen voorzieningen opgenomen.

Voorziening VUT-verplichtingen

De voorziening VUT-verplichtingen heeft betrekking op lopende VUT-uitkeringen. Bij vaststelling van de voorziening VUT-verplichtingen is uitgegaan van een opslag voor sociale lasten van 18%.

De voorziening is contant gemaakt tegen een rentepercentage van 3. De geprognosticeerde indexatie bedraagt jaarlijks 2%. Met ingang van 2006 worden geen nieuwe uitkeringen meer toegekend en zijn de lopende uitkeringen overgenomen door de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek.

Grondslagen van resultaatbepaling

Opbrengst beleggingen

Directe opbrengsten worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling, rekening houdend met niet terugvorderbare dividendbelasting. Waardeveranderingen worden verwerkt in de periode waarin zij optreden.

Premies

Premies worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin de daarmee samenhangende pensioenrechten worden opgebouwd.

Waardeoverdrachten

Waardeoverdrachten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Waardeverandering voorziening pensioenverplichtingen

De waardeverandering wordt in de rekening van baten en lasten opgenomen in de periode waarin deze optreedt.

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw met betrekking tot het ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van de pensioenrechten plaatsvindt. De verplichtingen met betrekking tot nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

Aan de primo voorziening pensioenverplichtingen wordt 4% rekenrente toegevoegd.

Daarnaast wordt 2% intrest over de mutaties toegevoegd.

Indexering pensioenrechten

De verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van indexering wordt in de rekening van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Vrijval voor pensioenenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval wordt ten gunste van de rekening van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Het effect van de aanpassing van de actuariële grondslagen op de voorziening pensioenverplichtingen wordt ultimo verslaggevingsperiode in de rekening van baten en lasten opgenomen. De (gedeeltelijke) premievrije opbouw arbeidsongeschikten wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid ontstaat. De overige actuariële baten

en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenen worden in de rekening van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden in het resultaat verwerkt in de periode waarop zij betrekking hebben.

Kosten

De kosten kunnen worden onderscheiden in pensioenuitvoeringskosten en kosten van vermogensbeheer.

De kosten worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht.

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Voor ontvangen rente is dit de coupondatum.

Onder liquide middelen worden verstaan bij banken aangehouden rekening-courantsaldi en kasmiddelen, en bij banken aangehouden activa die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardevermindering onmiddellijk kunnen worden omgezet in liquide middelen en een oorspronkelijke looptijd niet langer dan één jaar hebben. Dit betreft onder meer callgelden en deposito's. Liquide middelen zijn onderdeel van de assetcategorie geldmarktbeleggingen.

Het verschil tussen de in het kasstroomoverzicht opgenomen kasstromen en de mutatie van de in de balans opgenomen liquide middelen wordt veroorzaakt door waardeveranderingen van liquide middelen (inclusief valutakoersverschillen) en wordt afzonderlijk opgenomen als aansluiting tussen de nettokasstroom en de mutatie in liquide middelen.

Grondslagen van resultaatbestemming

Het saldo boekjaar wordt toegevoegd aan de Beleidsreserve, de Gebonden reserve, de Reserve AOP-regeling en de Reserve AAOP-regeling.

Vreemde valuta

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum.

De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen onder de beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

4.5 Toelichting op de balans

4.5.1 Beleggingen

4.5.1.1 Onroerende zaken

Beleggingen in onroerende zaken bestaan uit: (x €1.000).

	2006	2005
Onroerende zaken in exploitatie	52.461	51.121
Onroerende zaken waarin belegd is via participaties in vastgoed of vastgoedbeleggingsinstellingen	1.571	85
Totaal	54.032	51.206

Onroerende zaken in exploitatie

De mutaties in het boekjaar zijn als volgt weer te geven: (x €1.000).

	2006	2005
Stand begin boekjaar	51.121	49.235
Des-/investeringen	-/- 1.413	7
	49.708	49.242
Overige mutaties	59	0
Waarderingsverschillen	2.694	1.879
Stand einde boekjaar	52.461	51.121

Onder de overige mutaties worden de verkoopresultaten verantwoord.

Het in investeringen begrepen bedrag aan rente is nihil.

Van de per 31 december 2006 aanwezige projecten is een gedeelte intern en een gedeelte extern getaxeed.

Bij 13 projecten met een waarde van €35.315.000 (67%) heeft per 31 december 2006 een externe taxatie plaatsgevonden.

Bij 6 projecten met een waarde van €17.146.000 (33%) heeft per 31 december 2006 een interne taxatie plaatsgevonden.

Bij de per 31 december 2006 intern getaxeerde projecten hebben externe taxaties voor het laatst plaatsgevonden in de periode 31 december 2004 tot en met 31 december 2005.

Onroerende zaken waarin belegd is via participaties in vastgoed of vastgoedbeleggingsinstellingen

De mutaties in het boekjaar zijn als volgt weer te geven: (x € 1.000).

	2006	2005
Stand begin boekjaar	85	16
Investeringen	1.486	69
Stand einde boekjaar	1.571	85

Samenstelling onroerende zaken waarin belegd is via participaties in vastgoed of vastgoedbeleggingsinstellingen naar regio:

Europa	1.571
--------	-------

4.5.1.2 Financiële beleggingen

Financiële beleggingen bestaan uit: (x € 1.000).

	2006	2005
Aandelen	145.312	120.183
Obligaties	237.406	230.874
Leningen op schuldbekentenis	7.015	7.950
Totaal	389.733	359.007

Aandelen

Aandelen bestaan uit:

- aandelen van individuele maatschappijen
- aandelen waarin is belegd via participaties in beleggingsinstellingen.

Aandelen van individuele maatschappijen

De mutaties in het boekjaar zijn als volgt weer te geven: (x €1.000).

	2006	2005
Stand begin boekjaar	58.717	61.910
Aankopen	47.006	37.510
	<u>105.723</u>	<u>99.420</u>
Verkopen	37.912	46.573
	<u>67.811</u>	<u>52.847</u>
Overige mutaties	1.742	2.787
Waarderingsverschillen	5.483	3.083
	<u>75.036</u>	<u>58.717</u>
Stand einde boekjaar	75.036	58.717

Onder de overige mutaties worden de verkoopresultaten verantwoord.

Aandelen waarin is belegd via participaties in beleggingsinstellingen

De mutaties in het boekjaar zijn als volgt weer te geven: (x € 1.000).

	2006	2005
Stand begin boekjaar	61.466	38.840
Aankopen	2.548	16.031
	64.014	54.871
Verkopen	711	6.790
	63.303	48.081
Overige mutaties	0	286
Waarderingsverschillen	6.973	13.099
Stand einde boekjaar	70.276	61.466

Onder de overige mutaties worden de verkoopresultaten verantwoord.

Samenstelling aandelenportefeuille naar regio:

Europa	93.498
Noord-Amerika	30.126
Japan	10.069
Pacific	3.513
Azië	8.106
Totaal	145.312

Samenstelling aandelenportefeuille naar bedrijfstak:

Nijverheid en industrie	38.869
Handel (waaronder groothandel en detailhandel)	3.017
Transport en opslag	564
Financiële instellingen (waaronder banken en verzekeraars)	21.167
Overige dienstverlening	10.258
Beleggingsinstellingen	70.275
Diversen	1.162
Totaal	145.312

Een deel van de aandelenportefeuille is beschikbaar gemaakt voor securities lending.
 Van dat deel van de portefeuille heeft het fonds alleen het economisch eigendom.
 Van de balanswaarde heeft een bedrag groot € 134.499.000 betrekking op in bruikleen gegeven aandelen.
 Voor het risico van niet-teruglevering zijn zekerheden verkregen voor een bedrag van € 149.971.000.

Obligaties

In de post obligaties zijn obligaties en andere waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente begrepen.
 De mutaties in het boekjaar zijn als volgt weer te geven: (x € 1.000).

	2006	2005
Stand begin boekjaar	230.874	201.359
Aankopen	<u>87.019</u>	<u>228.262</u>
	317.893	429.621
Verkopen c.q. aflossingen	<u>69.892</u>	<u>199.060</u>
	248.001	230.561
Overige mutaties	-/- 588	219
Waarderingsverschillen	-/- 10.007	94
Stand einde boekjaar	<u>237.406</u>	<u>230.874</u>

Onder de overige mutaties worden de verkoopresultaten verantwoord.

Samenstelling obligaties naar kredietwaardigheid:

AAA	154.843
AA	16.631
A en lager	47.549
Overig	18.383
Totaal	237.406

Samenstelling obligaties naar looptijd:

< 1 jaar	7.942
1 tot 5 jaar	104.525
> 5 jaar	124.939
	237.406

Leningen op schuldbekentenis

De mutaties in het boekjaar zijn als volgt weer te geven: (x € 1.000).

	2006	2005
Stand begin boekjaar	7.950	9.657
Verstrekkingsen	0	0
	7.950	9.657
Verkopen	569	1.715
	7.381	7.942
Overige mutaties	3	-/- 80
Waarderingsverschillen	-/- 369	88
Stand einde boekjaar	7.015	7.950

Onder de overige mutaties worden de verkoopresultaten verantwoord.

Samenstelling onderhandse leningen naar kredietwaardigheid:

AAA	6.487
AA1	528
Totaal	7.015

Risicobeheer

Het belangrijkste risico voor pensioenfondsen is het risico dat de ontwikkeling van het vermogen niet optimaal aansluit bij de ontwikkeling van de verplichtingen. Op de langere termijn beschikt het fonds over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van de beheersing van het ALM-risico. Deze beleidsinstrumenten zijn het premiebeleid, het beleggingsbeleid, het liability hedge beleid, de pensioenregeling en het indexatiebeleid.

Het ALM-risico wordt vooral beïnvloed door prijsrisico's (het marktrisico, het valutarisico en het renterisico), het kredietrisico en het verzekeringstechnisch risico. Daarnaast bestaat in beperkte mate het liquiditeitsrisico en kasstroomrisico.

Prijsrisico

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van de beleggingen, waaronder zakelijke waarden (voornamelijk aandelen, private equity en vastgoed) verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen.

Renterisico

Renterisico is het risico dat het saldo van de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de voorziening pensioenverplichtingen fluctueren als gevolg van veranderingen in de markttrentes.

Kredietrisico

Kredietrisico wordt gelopen op leningen, beleggingen in verhandelbare schuldpapieren en op tegenpartijen.

Kredietrisico dat wordt gelopen op beleggingen in verhandelbare schuldpapieren wordt beschouwd als onderdeel van het prijsrisico. De beheersing van deze vorm van kredietrisico is geïntegreerd in het beleggingsproces door middel van richtlijnen met betrekking tot onder andere de maximale belegging per kredietklasse, bedrijf, bedrijfstak en regio.

Verzekeringstechnischrisico

Langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico voor het pensioenfonds dat deelnemers langer blijven leven dan verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen en de premie.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de mogelijkheid ontbreekt om de financiële middelen te verkrijgen die nodig zijn om aan de verplichtingen uit hoofde van financiële instrumenten of pensioenuitkeringen te voldoen.

Het fonds beschikt over een brede portefeuille met daarin snel liquide te maken activa zodat dit risico voor het fonds beperkt is.

Securities lending

Een deel van de aandelen- en obligatieportefeuille is beschikbaar gemaakt voor securities lending.

Van dat deel van de portefeuille heeft het fonds alleen het economisch eigendom.

Van de balanswaarde heeft een bedrag groot € 139.499.000 betrekking op in bruikleen gegeven aandelen en obligaties. Voor het risico van niet-teruglevering zijn zekerheden verkregen voor een bedrag van € 149.971.000.

Samenstelling totale beleggingen naar valuta

EUR	344.761
USD	72.112
JPY	1.065
GBP	19.659
CHF	4.349
NOK	754
SEK	888
DKK	177
Totaal	443.765

4.5.2 Vorderingen en overlopende activa

4.5.2.1 Premies

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de balanspost "Premies" is opgebouwd (x €1.000).

	2006			2005		
	OP/NP	AOP	Pre-pensioen	OP/NP	AOP	Pre-pensioen
Werkgevers	1.017	19	348	541	42	686
Overige	6.439	0	0	7.081	0	0
Voorziening dubieuze premiedebiteuren	-/- 216	-/- 4	-/- 68	-/- 115	-/- 9	-/- 146
Totaal	7.240	15	280	7.507	33	540

De omvang van de voorziening dubieuze premiedebiteuren wordt bepaald op basis van een analyse van het betalingsgedrag van aangesloten werkgevers in afgelopen jaren. In 2006 werd een bedrag van €27.000 aan de voorziening toegevoegd (2005: €111.000). De afschrijving wegens oninbaarheid was in 2006 €9.000 (2005: €1.000).

Onder de overige premies zijn opgenomen de vorderingen inzake koopsommen; hiervan is circa €5.765.000 langlopend.

4.5.2.2 Nog te factureren premies

Hieronder zijn opgenomen de per 31 december 2006 nog te factureren premies aan werkgevers over het boekjaar 2006 en vroeger.

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de balanspost "nog te factureren premies" is opgebouwd (x €1.000).

	2006			2005		
	OP/NP	AOP	Pre-pensioen	OP/NP	AOP	Pre-pensioen
Werkgevers	1.000	0	0	165	0	185

4.5.2.3 Lopende intrest, huren e.d.

Hieronder zijn opgenomen de per 31 december opgebouwde intrest inzake beleggingen en rekening-courant geldinstellingen alsmede de per 31 december nog te ontvangen vervallen huurtermijnen.

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de balanspost "Lopende intrest, huren e.d." is opgebouwd (x €1.000).

	2006	2005
Lopende intrest	6.758	6.257
Nog te ontvangen huren	32	81
Voorziening huurdebiteuren	0	0
Totaal	6.790	6.338

4.5.2.4 Belastingen en premies sociale verzekeringen

Hieronder is verantwoord de vordering op de Belastingdienst inzake dividendbelasting en BTW.

4.5.2.5 Overige vorderingen

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de balanspost "Overige vorderingen" is opgebouwd (x €1.000).

	2006	2005
Nog te ontvangen inzake financiële beleggingen	85	89
Overige debiteuren *	2.043	2.026
Totaal	2.128	2.115

* Onder Overige debiteuren is opgenomen een bedrag groot €1.981.000 te ontvangen van een gelieerd VUT-fonds in verband met het overnemen van de VUT-verplichtingen.

4.5.2.6 Overlopende activa

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de balanspost "Overlopende activa" is opgebouwd (x€1.000).

	2006	2005
Nog af te wikkelen uitkeringen	1	6
Nog af te wikkelen inkomende waarde-overdrachten	0	3
Totaal	1	9

4.5.3 Liquide middelen

Onder Liquide middelen is begrepen de "Rekening courant Interpolis Pensioenbeheer". Dit betreft een direct opeisbaar respectievelijk verschuldigd saldo aan de administrateur.

Jaarlijks vindt een renteberekening plaats waarbij het gemiddelde opbrengstpercentage van de liquide middelen, die bij de administrateur worden aangehouden, als rentevoet wordt gehanteerd. Dit percentage bedroeg in 2006 2,83 (2005: 2,16 %).

De samenstelling van de liquide middelen is als volgt: (x€1.000).

	2006	2005
Bankinstellingen	1.264	2.845
Rekening-courant Interpolis Pensioenbeheer	2.631	417
Callgelden	6.000	12.500
Totaal	9.895	15.762

4.5.4 Stichtingskapitaal en Reserves

4.5.4.1 Beleidsreserve

De Beleidsreserve is gelijk aan de totale reserve onder aftrek van de Gebonden reserve en de Reserve AOP-regeling. De Beleidsreserve moet minimaal gelijk zijn aan de reserve voor algemene risico's en de reserve voor toekomstige premietekorten. Deze reserve geeft onder andere de ruimte voor toekomstige indexaties en verbeteringen van de pensioenregeling weer.

De reserve voor algemene risico's is ultimo 2006 bepaald op 5% van de VPV. Voorgaande jaren werd steeds 0,5% minder reserve algemene risico's aangehouden omdat de VPV is gebaseerd op de overlevingstafel GBM/GBV 1995-2000 inclusief leeftijdsterugstellingen, een opslag voor excassokosten van 2%. Daarboven wordt de VPV jaarlijks met 0,5% verhoogt om te anticiperen op de toekomstige aanpassing van de sterftetafel, welke naar verwachting tot zwaardere sterftegrondslagen zal leiden. Aangezien de nieuwe overlevingstafel GBM/GBV 2000-2005 is gepubliceerd en de voorzieningen daar nog niet op gewaardeerd zijn, is de reserve algemene risico's in 2006 op 5% vastgesteld.

Een reserve voor toekomstige premietekorten is bij dit fonds niet van toepassing. De premie is namelijk op het niveau van de actuariel benodigde premie.

De Beleidsreserve bedraagt € 31,4 miljoen en is groter dan 5% van de VPV. De Beleidsreserve voldoet dan ook aan de eisen van de DNB.

Het verloop van de Beleidsreserve is als volgt: (x € 1.000).

	2006	2005
Stand per 1 januari	14.892	14.643
Toevoeging uit het saldo boekjaar	16.522	249
Stand per 31 december	31.414	14.892

4.5.4.2 Gebonden reserve

De Gebonden reserve (beleggingsreserve) is vastgesteld aan de hand van het toezichtbeleid van de DNB.

Dit beleid is gebaseerd op de Actuariële principes pensioenfondsen (februari 1997), zoals later aangepast met de beleidsregel van 30 september 2002 en rekening houdend met de brief van 17 maart 2004 en andere in het toezicht opgedane ervaringen.

De Gebonden reserve is als volgt bepaald:

- voor beleggingen in aandelen en andere zakelijke waarden dient het fonds een buffer aan te houden die een waardedaling kan opvangen van tenminste 25%;
- voor beleggingen in vastrentende waarden dient het fonds, bij een markttrente van 4%, over een buffer te beschikken van tenminste 10% van de waarde van die beleggingen en bij een markttrente van 5% van tenminste 5% van die beleggingen, terwijl bij een markttrente van 6% of hoger geen buffer aanwezig hoeft te zijn (bij tussenliggende marktrentes naar rato).

Bij de bepaling van de Gebonden reserve wordt gebruik gemaakt van de beleggingsportefeuille ultimo 2006.

De vereiste bufferpercentages worden vermenigvuldigd met de percentages van de bijbehorende beleggingscategorieën uit de beleggingsportefeuille. De gehanteerde bufferpercentages zijn 10% voor vastrentende waarden en 25% voor zakelijke waarden. De Gebonden reserve wordt vastgesteld door het maximum te nemen van de uitkomsten van twee berekeningen. Deze berekeningen hebben als uitgangspunt respectievelijk de totale activa minus de overige schulden en de technische voorziening.

Het verloop van de Gebonden reserve is als volgt: (x € 1.000).

	2006	2005
Stand per 1 januari	69.534	62.219
Toevoeging uit het saldo boekjaar	7.484	7.315
Stand per 31 december	77.018	69.534

De belanghebbenden bij een pensioenfonds worden beschermd door onder andere de regels gesteld in de pensioenwet en de wet 'Besluit minimumbedrag eigen vermogen pensioenfondsen'. Hier vanuitgaande is in afwijking van artikel 390 lid 1 geen herwaarderingsreserve aangehouden voor de ongerealiseerde waardeinstijgingen van niet beursgenoteerde financiële instrumenten (voornamelijk vastgoed, private equity, hedgefondsen en derivaten). De beoogde bescherming door middel van een herwaarderingsreserve is inbegrepen in de minimumvereisten die zijn gesteld aan het eigen vermogen.

Deze ongerealiseerde waardeinstijging bedroeg over 2006 € 24.302.000.

4.5.4.3 Reserve AOP-regeling

Het verloop van de Reserve AOP-regeling is als volgt: (x €1.000).

	2006	2005
Stand per 1 januari	2.174	1.685
Toevoeging uit het saldo boekjaar	252	489
Stand per 31 december	2.426	2.174

4.5.5 Technische voorzieningen

4.5.5.1 Pensioenverplichtingen

Het verloop van de totale voorziening is als volgt: (x €1.000).

	2006			2005		
	OP/NP	AOP	Pre-pensioen	OP/NP	AOP	Pre-pensioen
Stand per 1 januari	304.852	1.969	49.256	271.257	2.240	40.876
Correctie waardering op marktrente	-/-14.983	-/- 93	-/- 1.649	0	0	0
Omzetting prepensioen naar ouderdomspensioen	30.029	0	-/-30.029	0	0	0
Stand per 1 januari op 4% rekenrente	319.898	1.876	17.578	271.257	2.240	40.876
Toevoeging uit hoofde van intrest	11.970	79	1.175	10.828	91	2.029
Toevoeging in verband met in het verslagjaar door actieve deelnemers verworven rechten	9.025	0	4.181	7.456	0	6.344
Toevoeging in verband met indexatie van rechten van slapers en gepensioneerden	4.142	21	189	1.708	23	272
Toevoeging dan wel vrijval door wijziging grondslagen en veronderstellingen	1.643	0	59	1.647	0	310
Vrijval voor uitkeringen	-/- 6.603	-/- 142	-/- 2.312	-/- 6.445	-/- 136	-/- 1.686
Vrijval voor excassokosten	-/- 132	-/- 3	-/- 46	-/- 129	-/- 3	-/- 33
Diversen	-/- 2.305	-/- 225	-/- 1.298	3.547	-/- 339	-/- 505
Sub-totaal	337.638	1.606	19.526	289.906	1.876	47.607
Toevoeging in verband met waardering op marktrente	0	0	0	14.983	93	1.649
Stand per 31 december	337.638	1.606	19.526	304.852	1.969	49.256

In de tabel is in de regel "toevoeging in verband met waardering op marktrente" het verschil van waardering op 4% rekenrente en waardering op de marktrente ultimo 2005 inzichtelijk gemaakt. Dit is in de beginstand per 1 januari 2006 weer gecorrigeerd. De post "Diversen" bij OP/NP wordt onder andere veroorzaakt door toevoeging aan de voorziening voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid als gevolg van een gewijzigde berekeningsmethodiek.

De voorziening uitgesplitst naar groepen deelnemers ziet er als volgt uit:

	2006	2005
Actieven	198.438	192.235
Slapers	71.551	74.174
Ingegane pensioenaanspraken	84.670	83.922
Premievrijstelling	2.505	3.084
AOP	1.606	1.971
Premies waartegenover nog geen pensioen- aanspraken zijn geboekt	0	691
Totaal	358.770	356.077

4.5.6 Overige voorzieningen

4.5.6.1 VUT-verplichtingen

	2006	2005
Stand per 1 januari	1.201	0
Mutatie	-/- 519	1.201
Stand per 31 december	682	1.201

4.5.7 Overige schulden en overlopende passiva

4.5.7.1 Belastingen en premies sociale verzekeringen

Hieronder zijn opgenomen: (x € 1.000).

	2006	2005
College voor zorgverzekeringen	0	71
Belastingdienst	232	224
Totaal	232	295

De schuld aan de Belastingdienst betreft nog af te dragen loonheffing en BTW.

4.5.7.2 Overige schulden

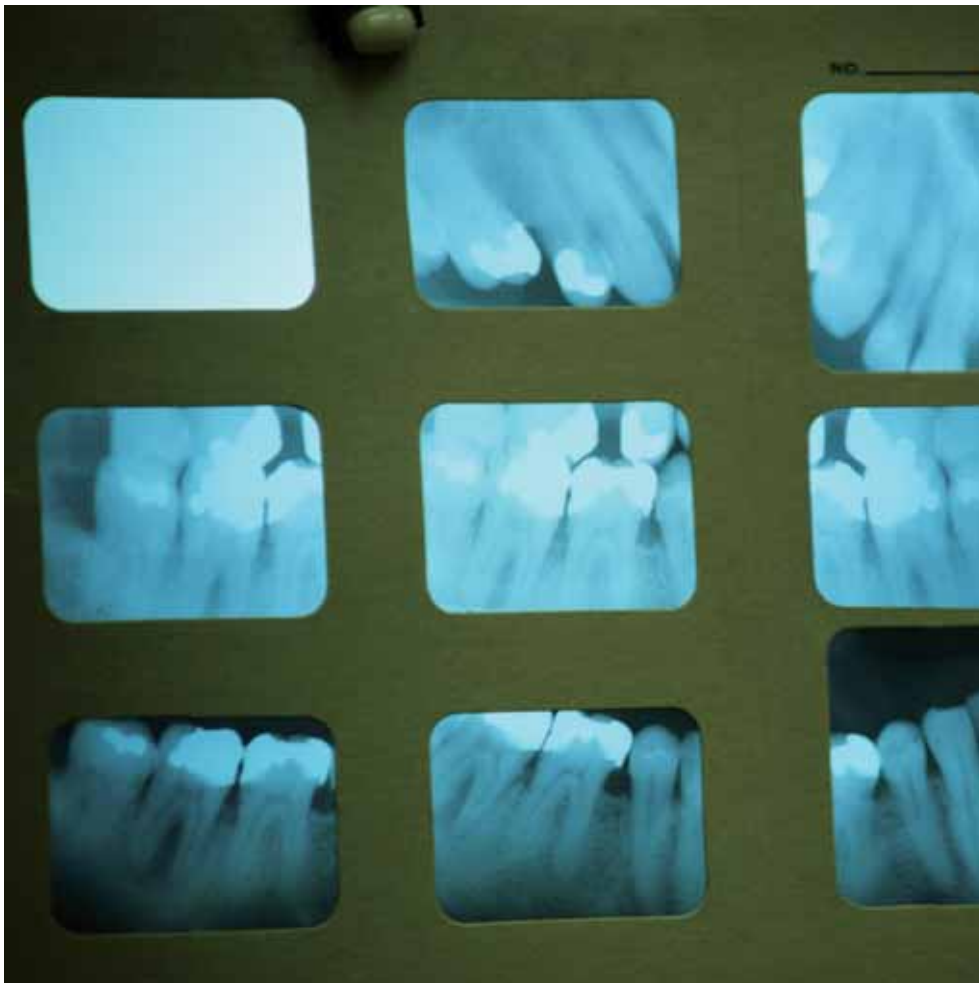
Hieronder zijn opgenomen: (x € 1.000).

	2006	2005
Actuaris	7	0
Accountant	23	0
Nog te betalen inzake vastgoed	0	1
Uitkeringen en FVP-bijdragen	2	0
Interpolis Pensioenbeheer	216	125
Pensioenpremie VUT	16	0
Totaal	264	126

4.5.7.3 Overlopende passiva

Hieronder zijn opgenomen: (x € 1.000).

	2006	2005
Vooruitontvangen huren, servicekosten en waarborgsommen huurders	507	344

4.6 Toelichting op de rekening van baten en lasten

4.6.1 Beleggingsopbrengsten

4.6.1.1 Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verantwoord de opbrengsten inzake huren, interest en dividenden (x €1.000).

	2006	2005
Onroerende zaken in exploitatie	3.634	3.644
Aandelen	2.053	8.040
Obligaties	10.244	9.964
Leningen op schuldbekentenis	470	440
Liquide middelen	778	679
Totaal	17.179	22.767

4.6.1.2 Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verantwoord de resultaten inzake gerealiseerde en niet gerealiseerde koersverschillen en valutakoersverschillen (x €1.000).

	2006	2005
Onroerende zaken in exploitatie	2.753	1.879
Aandelen	14.199	19.255
Obligaties	-/- 10.595	313
Leningen op schuldbekentenis	-/- 366	8
Liquide middelen	-/- 9	-/- 49
Totaal	5.982	21.406

4.6.1.3 Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer omvatten zowel de kosten die derden het fonds in rekening brengen (externe kosten) als de kosten die Interpolis Vermogensbeheer en Interpolis Vastgoed aan het fonds in rekening brengen (interne kosten).

Onder de externe kosten zijn tevens begrepen de exploitatiekosten van onroerende zaken (x €1.000).

	2006		2005	
	Intern	Extern	Intern	Extern
Onroerende zaken in exploitatie	292	765	272	652
Aandelen	308	-/- 62	236	-/- 8
Obligaties	263	0	221	0
Leningen op schuldbekentenis	8	0	8	0
Liquide middelen	72	0	7	0
Totaal	943	703	744	644

4.6.2 Bijdragen van werkgevers en werknemers

Hieronder zijn opgenomen: (x €1.000)

	2006			2005		
	Werkgevers	Werknemers	Overig	Werkgevers	Werknemers	Overig
Premie voorgaande jaren	59	-/- 21	0	464	216	0
Premie boekjaar	12.002	3.528	0	9.240	4.919	0
Voortzettingbijdrage FVP	0	0	59	0	0	44
Overige *	0	0	0	0	0	4
Totaal	12.061	3.507	59	9.704	5.135	48

* De post overige betreft koopsommen

4.6.3 Saldo overgenomen en overgedragen pensioenrechten

Hieronder zijn opgenomen: (x € 1.000).

	2006	2005
Overgenomen rechten	124	399
Overgedragen rechten	-/- 249	-/- 162
Totaal	-/- 125	237

4.6.4 Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen: (x € 1.000).

	2006	2005
Ouderdomspensioen	4.697	4.464
Arbeidsongeschiktheidspensioen	198	223
Weduwen-, weduwnaarspensioen	1.868	1.811
Wezenpensioen	43	43
ANW-pensioen	58	48
Prepensioen	2.396	1.689
VUT-uitkeringen	553	0
Totaal	9.813	8.278

4.6.5 Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Hieronder zijn opgenomen: (x €1.000).

	2006		2005	
	Kosten pensioen- uitvoering	Kosten inzake beleggingen	Kosten pensioen- uitvoering	Kosten inzake beleggingen
Kosten administrateur	547	943	460	744
Controlekosten jaarrekening	64	0	30	0
Adviseurskosten	1	0	0	0
Bestuurskosten	46	0	49	0
Overige kosten	43	0	45	0
Subtotaal	701	943	584	744
Aan vermogensbeheer toegerekende kosten	0	943	0	744
Totaal	701	0	584	0

In de post "Kosten administrateur" inzake pensioenuitvoering is een bedrag groot €119.000 inbegrepen met betrekking tot gemaakte kosten VPO 2006 (2005: €75.000).

Beloning bestuurders.

Aan bestuurders werd door het fonds in 2006 €40.000 aan beloning verstrekt (2005: €43.000).

Er zijn aan bestuurders geen pensioenuitkeringen, leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

4.6.6 Overige lasten

Hieronder is opgenomen: (x €1.000).

	2006	2005
Bijzondere uitkeringslasten	0	3
Dotatie aan Voorziening dubieuze premiedebiteuren	27	111
Totaal	27	114

4.6.7 Buitengewone lasten

In het jaar 2005 is overeenstemming bereikt met een gelieerd VUT-fonds inzake het overnemen van de VUT-verplichtingen per 31 december 2005. Het VUT-fonds heeft zich verplicht het eigen vermogen en de voorziening VUT-verplichtingen over te dragen. De vordering op 31 december 2006 bleek € 44.000 lager te zijn dan de opgenomen vordering op 31 december 2005.

Omzet

Voor het pensioenfonds is over het jaar 2006 een bedrag groot € 37.142.000 aan te merken als omzet (2005: € 37.654.000). De omzet is in dit verband gedefinieerd als het totaal van de premie-inkomsten en directe beleggingsopbrengsten.

Werknemers

De administratie van het pensioenfonds is uitbesteed aan Interpolis Pensioenbeheer. Derhalve zijn gedurende het verslagjaar bij het pensioenfonds geen werknemers in dienst.

4.7 Overige gegevens

Saldobestemming

Rekening van baten en lasten inzake AOP-regeling

Hieronder zijn opgenomen: (x € 1.000).

	2006	2005
Premiebaten	5	195
Onttrekking aan Voorziening pensioenverplichtingen	271	364
Uitkeringen	-/- 198	-/- 223
Administratiekosten	-/- 28	-/- 27
Intrestvergoeding	202	180
Totaal *	252	489

* Dit saldo is als volgt in de balans verwerkt: € 252.000 is toegevoegd aan de reserve AOP-regeling (2005: € 489.000).

5 Overige gegevens

- 5.1 Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur
- 5.2 Accountantsverklaring
- 5.3 Actuariële verklaring
- 5.4 Resultaatbestemming volgens statuten
- 5.5 Resultaatbestemming
- 5.6 Gebeurtenissen na balansdatum

5.1 Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek heeft de jaarrekening 2006 vastgesteld in de vergadering van 25 juni 2007.

5.2 Accountants- verklaring

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben de jaarrekening 2006 van Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek te Utrecht bestaande uit de balans per 31 december 2006 en de staat van baten en lasten over 2006 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheden van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van een getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheden van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen

aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Deze keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat de controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek per 31 december 2006 en van het resultaat over 2006 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

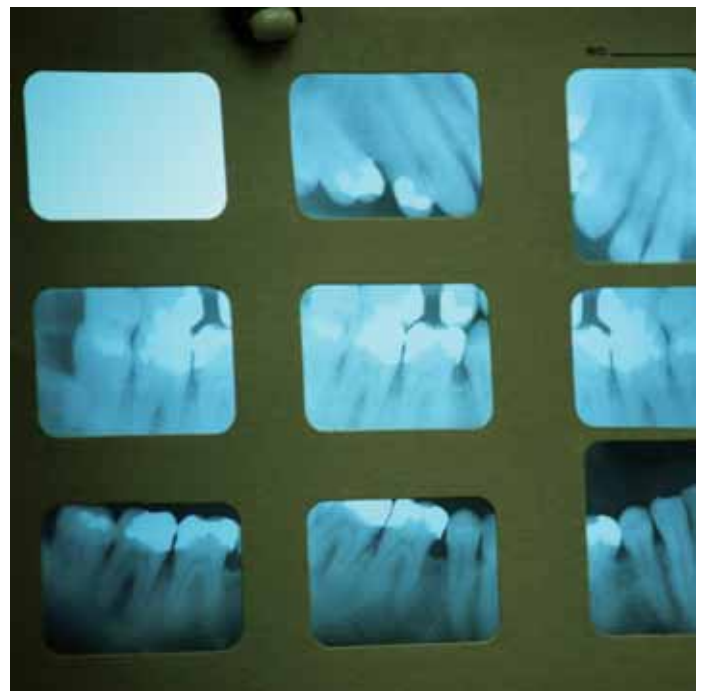
Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 25 juni 2007

PricewaterhouseCoopers Accountant N.V.

G.F. Bloemink RA

5.3 Actuariële verklaring

Opdracht

Ingevolge de aan Watson Wyatt B.V. door Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek te Utrecht verleende opdracht tot actuariële certificering is de financiële positie per 31 december 2006 van het fonds door mij beoordeeld ten opzichte van de actuariële risico's die het fonds loopt. Tevens zijn de overige taken, voor de certificerend actuaris voortvloeiend uit de wet, door mij vervuld.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door het pensioenfonds. Overeenkomstig de richtlijn 'Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen' heeft de accountant van het fonds mij geïnformeerd over de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn. De opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten behoren tot de genoemde administratieve basisgegevens.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de financiële positie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening 2006.

Werkzaamheden

Bij de actuariële beoordeling van de financiële positie zijn conform artikel 10b van de Pensioen- en spaarfondsenwet de aangehouden voorziening pensioenverplichtingen en de overige verzekerings-technische voorzieningen door mij onderzocht.

De uitgangspunten, grondslagen en methoden, die zijn toegepast bij de vaststelling van de verzekeringstechnische voorzieningen, respectievelijk bij de voorbereiding van de uitgevoerde toetsen van de toereikendheid van de fondsmiddelen, heb ik beoordeeld.

De berekeningen voor de vaststelling van de voorzieningen en die

voor de uitgevoerde toetsen zijn zowel globaal als steekproefsgewijs door mij beoordeeld.

Deze beoordelingen zijn zodanig gepland en uitgevoerd, dat met een redelijke mate van zekerheid kan worden gesteld dat de betreffende berekeningsresultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

Voorts heb ik de financiële opzet van het pensioenfonds beoordeeld.

De mate van zekerheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum opgebouwde pensioenverplichtingen zal kunnen nakomen is door mij geëvalueerd.

De beschreven werkzaamheden zijn in overeenstemming met binnen het actuariële beroep geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor het hierna te geven oordeel.

Oordeel

De bevindingen van de accountant ten aanzien van de door het fonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat die gegevens door mij als uitgangspunt van de daarop voortbouwende en door mij beoordeelde berekeningen zijn aanvaard.

Voorzieningen

Hiermede verklaar ik mij te kunnen verenigen met het geheel van de methoden en grondslagen voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen en de overige verzekerings-technische voorzieningen. Deze voorzieningen zijn, met inachtneming van artikel 9a van de Pensioen- en spaarfondsenwet, getoetst uitgaande van door mij realistisch geachte grondslagen. Naar mijn oordeel is de hoogte van de in de jaarrekening genoemde voorzieningen en de overige verzekeringstechnische voorzieningen, als geheel bezien, op de balansdatum prudent.

Toetsing van de fondsmiddelen aan criteria van DNB

De toets volgens de richtlijnen van DNB wijst uit dat de op de balansdatum aanwezige middelen van het pensioenfonds tenminste gelijk zijn aan de door DNB voor de ondergrens gestelde norm. Gemeten naar deze maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van dekking. De totale reserves bij het pensioenfonds zijn op de balansdatum ten minste gelijk aan de daartoe door DNB gestelde norm.

Financiële positie van het pensioenfonds

Bij mijn beoordeling van de financiële is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum. Daarbij worden in aanmerking genomen de door DNB gestelde criteria en - eventuele - maatregelen, genomen tot herstel van de financiële positie. De financiële positie van Stichting Pensioenfonds voor de Tandtechniek is naar mijn mening voldoende voor de afwikkeling van de onvoorwaardelijke verplichtingen. Met betrekking tot het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld, is het huidige vermogen onvoldoende om alle beoogde toeslagen te kunnen realiseren. Aanvullende middelen voor de financiering dienen vooral te komen uit de in de toekomst te behalen overrendementen. De financiering van de toeslagverlening is in belangrijke mate op dit uitgangspunt gebaseerd.

Amstelveen, 25 juni 2007

H.A.J. Lohmann AAG
verbonden aan
Watson Wyatt B.V.

5.4 Resultaat- bestemming volgens statuten

Er is geen resultaatbestemming in de statuten opgenomen.

5.5 Resultaat- bestemming

Het voorstel voor de resultaatbestemming is geformuleerd in de rekening van baten en lasten.

5.6 Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan met belangrijke financiële gevolgen voor de rechtspersoon.

Administrateur

Interpolis Pensioenbeheer B.V.
Rijnzathe 10, 3454 PV De meern
Postbus 3183, 3502 GD De meern
T (030) 245 39 22
F (030) 245 35 72
www.pensioentandtechniek.nl